

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- * İki Değişik Hayat Tarzı
- * Günümüzde Proletarya Enternasyonalizmi
- * ÜRÜN DERGİSİNİN PROGRAM ELEŞTİRİSİNE CEVAP
- * TÜRKİYE'DE ULUSAL SORUN

TÜSTAV

Cilt/8 Aralık/1977 Ocak/1978 Sayı:48-49

İÇİNDEKİLER

İnsanlık Bir Adım Daha İlerledi	3
İlke Beş Yaşına Girerken	5
25 Ekim 1977'den, 21 Aralık 1977'ye	9
Günümüzde Proletarya Enternasyonalizmi / Herman Axsen	36
İki Değişik Hayat Tarzı	48
Ürün Dergisinin Program Eleştirisine Cevap / Ahmet Demir	65
Türkiye'de Ulusal Sorun	86

TÜSTAV

Sahibi: Öner Ciravoğlu / Yazışmaları Müdürü: Feyzullah Özer / Yazışma Adresi: PK. 71 İstanbul / Yönetim ve Havale Adresi: Öner Ciravoğlu, Cağaloğlu Başmusaşığı Sok. Tan Apt. No: 10/11 İstanbul / Abone Şartları, Yıllık: 200, altı aylık 100 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi: Evren Matbaası / Baskı: Ören Basımevi / İlan: Tam Sayfa 500 lira, diğer ilanlar santimi 25 lira / Basıldığı tarih: 15 Ocak 1978

İnsanlık Bir Adım Daha İlerledi

Yaşanan her yıl çağımızın temel gelişme eğilimlerini güçlendiriyor ve insanlığın kazanımlarını çoğaltıyor. İlerleme güçleri biraz daha hayat bulurken geçen her yıl, emperyalizmin ve gericiliğin ömründen gidiyor. 1977 yılı da böyle oldu ve dünya devrimci güçlerinin yeni başarılarına tanık oldu. Dünya artık sömürüye, zulme, emperyalizme ve gericiliğe vura vura tamamlıyor güneş etrafındaki turlarını. Ve başlayan her yeni yıl, yeni görevlerle çıkıyor karşımıza. Arkada kalan yılın deneyimleri, yaşanacak yılın zaferlerinin önkoşulunu oluşturuyor. İnsanlık, tarihsel gelişme sürecini, halka halka; zamanın dilimlenmesi açısından halka halka ama, hareketin mutlaklığı anlamında kesin tisiz bir süreç olarak yaşıyor. Bu gelişme, yeninin ve ilerlemeden yana olanın can bulması, başka bir organizmanın, çürümüş kapitalizmin, emperyalizmin ve gericiliğin yokolma süreciyle içiçe yaşıyor. Ve dünyadan, her geçen yıl bir şeyler eksilirken eksilenlerin yerini, barışın, kardeşliğin, savaşız ve sömürsüz bir dünyanın öğeleri alıyor.

1977'yi dünyanın dörtbir yanında tüm emekçiler omuz omuza ördüler. Dünyanın tüm devrimci güçleri kendi somut şartlarında kendi yollarını açmaya çalışmakla kalmadılar, güçlerinin artan bölümlerini kıtadan kıtaya, ülkeden ülkeye, sınıftan sınıfa taşıdılar. Kardeşlerinin eksiklerini tamamladılar, güçlerine güç kattılar. Proletarya enternasyonalizmi ruhu 1977'nin her olayında belirleyici öge oldu. İnsanlık bu ruhun yüceliğini, 1977 yılında, o ruhun ilk meyvasınının 60 yıllık olgunluğuyla birlikte tatma olanağını buldu. Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılını dünyanın bütün emekçileri, kendi ortak zaferleri olarak kutladılar.

60 yıl dünyanın çehresini değiştirirken boy attığı ülkenin toplumsal yapısını da olgunlaştırmış bulunuyordu. Yeryüzünün bir yarısından yükselen anti-komünizm çılgınlıklarına rağmen olgun sosyalist toplum insanı, yani Sovyet Halkı, tarihsel ilerleyişinin belgesini kaleme aldı. Vardığı aşamanın kalıplarını çizdi ve geleceğin görevlerini belirledi. Yeni Sovyet Anayasası dünya devrimci güçlerinin zengin bilimine katıldı.

1977 yılı, barış güçlerinin bir çığ gibi büyüdüğü ve barış davasının artık çarpıtılmayacak ve inkâr edilemeyecek kadar güçlendiği yıllardan biri oldu. İnsanlığın bu noktadan geriye dönemeyeceği, onun kaderini sosyalist güçlerin belirlediği bir kez daha anlaşıldı. Emperyalizmin dişleri yine bir bir söküldü ve ulumalarına aldırın olmadı. Kapitalist ülkelerin emekçi sınıfları, tekellerin solğunu biraz daha kıstılar. Uzak Asya'dan Latin Amerikaya ve Afrika'ya kadar uzanan geniş bir yelpazede, emperyalist sömürü ağı biraz daha parçalandı ve özgürlüğün güneşi üzerindeki bulutlar biraz daha aralandı.

Ortadoğu'da halkların bağımsızlık mücadelesi emperyalizmin çıkarlarına büyük ölçüde darbe indirirken emperyalizm bu hõlgede sahte barış formülleriyle arap halklarının mücadelesinin önüne geçmeye çalıştı. İsrail-Mısır yakınlaşması ve Kahire Konferansı somut sonuçlara varmadıysa da, bölgede Filistin Halkının katılımı dışında hiç bir çözümün kalıcı barışa varamayacağı anlaşıldı.

Afrika'da ırkçılığın son kaleleri, Rodezya ve Güney Afrika düşmek üzere. 1977, bu rejimler için son nefes oldu. Kapitalist dünyanın dahi sahip çıkmadığı bu insanlık dışı ırkçı rejimler, artık beyaz ve siyah halkın omuz omuza verdiği mücadele ile temellerinden sarsılıyorlar. Emperyalizmin planları sökmedi ve bu iki ülkede kurtuluş güçlerinin silahlı mücadelesi sürüyor. Emperyalizm Afrika'dan sökülüyor.

Dünyamızın kesitini neresinden alırsak alalım, karşımıza, çağımızın tarihsel eğilimleri çıkmaktadır. Dünya devrimci güçleri ilerliyor ve emperyalizm geriliyor. 1976'yı 1978'e bağlayan halka, yani 1977, bunu açıkça ve bir kez daha kanıtladı.

1977 yılında Türkiye Sosyalist Hareketi de önemli ilerlemeler kaydetti. Ancak yaşanan süreçlerin tümünde, bu hareketin dağınıklığından doğan zaafılar da somut biçimde yaşandılar. 1977 yılında faşist tirmanış ileri boyutlara vardı. 5 Haziran ve 11 Aralık mahalli seçimleri, demokrasi güçleri açısından parlak başarılarla yolaçmadı. DİSK Kongresi, sosyal demokrasinin işçi hareketi içinde, sosyalistlerden daha hızla tırmanmış olduğunu gösterdi. 1 Mayıs'da Taksim Meydanı, yüzlerce emekçinin kanıyla, kızıla boyandı. Herşeye rağmen 1977, MC'nin yıkılışıyla son buldu. Demokrasi güçlerinin önünde 1978 ve daha sonrası için yeni perspektifler açıldı. Yaşadığımız her olay, mücademizin geleceğine ışık tutacak kadar önemli dersler getirdi. Ve 1977, dünyada devrimci güçlerin ilerlemesine tanık olurken, Türkiye'de aynı güçlerin zaaflarının bilince çıkmasına yardım etti.

Artık çağımızda, yılları bağımsızlık-demokrasi-barış ve Bopyalizm güçlerinin başarıları dolduruyor. Ve yıllar tarihin nesnel yasalarını doğrulayarak geçiyor.

İ L K E

TÜSTAV

İlke Dergisi

Beşinci Yılına Girerken

İşçi sınıfı politik hareketimizin son yıllardaki teorik çalışmalarında İLKE Dergisi'nin özgün bir yeri olmuştur. Dört yıl önce, 1974 Ocak ayında ilk sayısını yayınlayan Dergimiz, Türkiye'de işçi sınıfı bilimi ve enternasyonalizmi rehberliğindeki propaganda çalışmalarını geçtiğimiz yılda da güçlendirerek sürdürdü. Bilimsel sosyalist siyasal hareketimizin karşısında duran ideolojik sorunlara cevap getirme, bilimsel teorinin çeşitli konularındaki öğretilerini ve dünya işçi sınıfı partilerinin dünya devrimci süreci konusundaki görüşlerini ülkemizde kadrolar arasında özümletme ve yaygınlaştırma çabalarını yetkin bir teorik düzey ve bilimsel ciddiyetle devam ettiren Dergimizin 1977 yılındaki teorik-ideolojik çalışmaları arasında özellikle şu konular önemli bir yer tutuyordu :

- Kısaça İDD çizgisi olarak adlandırdığımız siyasal çizginin eleştirilmesi. (Bu konuda geçen yıl Ocak ayında yeni Ulusal Demokratik Devrim görüşünü eleştiren İLKE, daha sonra Türkiye'ye bir şablon olarak binbir zorlama ve çarpıtma ile giydirilmek istenen İleri Demokrasi tezini ele aldı ve nihayet İDD çizgisini ana karakteristikleri ile irdeleyen bütünsel eleştiri yayınladı. Bu noktadaki ideolojik çalışmalarını ve eleştirilerini, Ürün Dergisi ve Politika Gazetesine karşı bilimsel polemiklerle sürdürdü.)
- İşçi sınıfı biliminin ulus ve ulusal sorun konusundaki öğretisinin tüm teorik temelleri uzun ve kapsamlı bir yazı serisi halinde yayınlandı. (Türkiye'de ulusal sorunun taşıdığı özgül nitelikler ve karakteristikler konusundaki ideolojik çalışmalarımızın gecikmiş olması, Dergimiz dördüncü yılına girerken önemli bir eksiklikti. Türkiye solunda kimi çevreler tarafından bir spekülasyon ve parça toplama konusu olan bu ciddi meselede, önce geniş bir teorik özetleme yapmak gereğini duyduk. Dergimiz geçtiğimiz dönemde bu görevi yerine getirmekle birlikte, Türkiye'de ulusal sorunun biçimleniş konusundaki görüşlerini yazı hâline dönüştürmekte bir hayli gecikmiştir.

Gerçi dergimiz bu konuya, yani ulusal sorunun çözümüne ilişkin yazılara yer vermiş, işçi sınıfının bu konudaki enternasyonalist öğretisinin temel prensiplerine uygun aktüel politikanın içinde kararlıca yerini almış, ezilen ulusun kendi geleceğini tayin hakkını ödünsüzce savunmuştur. Ezilen ulus üzerindeki baskılara yeri geldikçe işaret etmiş ve hatta bu noktayı, Helsinki Belgesi esas-

larına bağlı kalarak uluslararası platforma getiren önemli bir belgeyi yayınlamıştır. Dergimiz, taşıdığı siyasi çizginin katıksız enternasyonalist karakterinden hiç bir zaman taviz vermemiş, konuya ilişkin bilimsel prensiplerin kadrolara aktarılması için elinden gelen çabayı göstermiştir. Ama, ulusal sorunun Türkiye'de biçimlenişini ele almakta gecikmiş olduğumuzu da belirtmemiz gerekir. İLKE dergisi bu eksikliğini önümüzdeki aylarda gidermeye çalışacaktır.

Bu sayımızda, Türkiye'de ulusal sorunun özgül nitelikleri konusundaki görüşlerimiz özetlenmektedir. Bu yazıda işlenen konuların başlıcaları, daha sonraki ideolojik çalışmalarımızla tek tek açılacak ve detaylandırılacaktır. Bu çalışmalar mükemmeliyetçi bir anlayışla değil, devrimci süreç içinde ideolojik çalışmalarla, Türkiye solunda diyalog ve tartışmalarla derinleştirilip, olgunlaştırılacak ve her geçen gün daha da yetkinleştirilecek ve sonuçta işçi sınıfı politik hareketiyle, mazlum milletin ulusal demokratik hareketini kucaklayan bir somut programa varmayı amaçlayacak bir anlayışla sürdürülecektir.)

Özetle diyebiliriz ki, geçtiğimiz yayın yılında Dergimizin en fazla üzerinde durduğu iki konu:

- a) Aynı kaynaklı UDD ve İDD çizgisinin eleştirilmesi,
- b) Ulusal sorun konusundaki bilimsel öğretinin kapsamıca aktarılması oldu. (Birinci konu açısından: Geçen yıl yayınladığımız 10 sayıdan dördünün — Ocak, Haziran, Temmuz, Ekim — ağırlığını direkt olarak UDD İDD çizgisinin ve politikalarının eleştirilmesi teşkil etti ve diğer bazı yazılarda da, özellikle «Sınıf Mücadelesinin Perspektifleri»nde — Mart, Nisan, Mayıs — ya da DISK'le ilgili değinmelerde, aynı çizginin çeşitli siyasetleri (CHP takipçiliği DİSK vb...) yer geldikçe eleştirildi... Ulusal sorun konusunda ise, 10 sayının dördünde — Nisan, Mayıs, Temmuz ve Ağustos/Eylül — bu teorik konu işlendi. Haziran sayısında yayınladığımız TSİP Muhtırası'nın ilgili bölümü direkt, Ekim sayısında yer alan TUDEH Belgesi ise dolaylı olarak bu konuyla ilgiliydi. Gene Büyük Ekim Devrimi nedeniyle hazırlanan özel sayıda bu konu dolaylı şekilde, TİP Birinci Büyük Kongresi nedeniyle hazırlanan eleştirinin ilgili bölümü ise direkt olarak bu konuya değiniyordu.)

1977 yılında İLKE Dergisinin yerine getirdiği ideolojik görevlerin diğerleri de şunlardı :

- Daha önceden başlamış olan dünya işçi sınıfı partilerinin anti-faşist stratejisinin biçimlenmesine ilişkin tarihsel süreç konusundaki yazı serisi sürdürüldü ve bu konuda büyük tarihsel önem taşıyan Komintern 7.ci Kongresi ve Dimitrof'un bu Kongreye sunduğu raporun ayrıntılı özetiyle görüşleri yayımlandı, dünya sosyalist ve işçi sınıfı hareketinin anti-faşist mücadele konusundaki görüşleri yayımlandı.
- Türkiye'de kadrolar tarafından bilinmeyen, «sol»-kanat revizyonistleri tarafından çarpıtılan, İDD çizgisi tarafından ise yanlış tanımlanmış olan «Kapitalist Olmanyan Kalkınma Yolu» konusunda, dünya işçi sınıfı partilerinin ve bilim merkezlerinin görüşleri, tezleri, bu konudaki çeşitli uygulamalar vb. iki yazı halinde özetlendi, böylece Türkiye'de en az bilinen bu ideolojik husus da teorik temelleriyle, aktüel evrensel tezleriyle işlenmiş oldu.
- Dünya işçi sınıfı bilim merkezlerinin ve çeşitli işçi sınıfı partilerinin bazı teorik-ideolojik çalışmaları — olanaklarımız ölçüsünde — Türkçeye çevrildi.

- SSCB Yeni Anayasa Taslağı, 60. Yıl için SBKP Merkez Komitesi'nin belgesi yayımlandı. 60.cı yıl için ayrıca özel sayı hazırlandı, bu sayıda işçi sınıfı biliminin «devrim öğretisi» teorik bir bölüm olarak, özetle tekrarlandı.
- «Sınıf Mücadelesinin Perspektifleri» başlığıyla yayımlanan yazı serisinde ise, geçtiğimiz yılın ilk yarısında ve genel seçimler öncesinde Türkiye'nin sosyo-politik durumu, tekelci sermayenin istekleri, sosyal demokrasinin durumu, sosyalist hareketin görevleri ve demokratik hareketle olan bağlarını işleyen yazı, somut durumun somut tahlilini yapıyor, bunlar ışığında karşıımızdaki sosyalist ve demokratik görevleri sıralıyor ve somut politik gelişimlerde kimi sosyalist ya da «sol»-revizyonist çizgilerin önemli güncel hatalı siyasetlerini eleştiriyordu. Mart, Nisan ve Mayıs aylarında yayımlanan bu yazılarda dile getirilen tesbitlerin isabet derecesi 5 Haziran Genel Seçimleri ve sonrasındaki gelişimlerde kanıtlandı.
- Dünya Devrimci Sürecinden haberlere, olanaklarımız ölçüsünde geniş yer verildi, bu konularda bilimsel sosyalizmin yorumları getirildi... Dünya Devrimci sürecinin Barış ve detant sorunları işlendi.

Özetlersek, işçi sınıfı politik hareketimizin ideolojik çalışmalarında İLKE Dergisi, geçtiğimiz yılda da — çeşitli eksiklerine rağmen — gelişen ve güçlenen bu sürecin önemli bir ideolojik aracı olarak görev gördü.

Dergimiz 5. yılına girerken, bu yeni dönemde de kendisini yeni ve önemli görevlerin beklediğinin bilincinde olarak; hareketimizin önünde duran veya önüne çıkacak olan ideolojik sorunlara ışık tutacak çalışmaları yapmaya, ve işçi sınıfımızın siyasal hareketine hizmet etmeğe, — bilime ve enternasyonalizme, her zamanki gibi katıksız bir bağlılıkla— devam edecektir.

İ L K E

TÜSTAV

25 EKİM 1977'den 21 ARALIK 1977'ye

25 EKİM 1977

- «Devlet hazinesinde para olmadığı» gerekçesiyle emekli memurlara MEYAK ödemesi durduruldu.
- DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası, Tekstil İşverenler Sendikası ile 20 bin işçiyi kapsayan «Grup Sözleşmesi» konusunda anlaşmaya vardı.
- BM'de Güney Afrika'ya ekonomik ve askeri ambargo uygulanması istendi.
- Ankara Fen Fakültesi öğretim üyesi Prof. Burhat Cahit Ünal, komandoların bombalı saldırısına uğradı.

26 EKİM 1977

- Diyarbakır'da bir ortaokul müdürü öldürüldü.
- Köy-Koop Kırklareli Birliği, taban fiyatlarını protesto mitingi yaptı.

27 EKİM 1977

- Komandolar, Işık Mühendislik Okulu öğrencisini bıçaklayarak öldürdüler.
- BM Irk Ayrımı Komitesi'nin Kıbrıs'la ilgili kararını Türkiye tanımıyor.
- Portekiz'de iktidardaki Sosyalist Parti'nin sol kanadı tasfiye ediliyor.

28 EKİM 1977

- Genelkurmay, İtalyanlarla yapılacak uçak anlaşmasına karşı çıktı.
- DİSK'li tekstil işçileri, yapılan toplu sözleşmeyi yetersiz buldu.
- Elazığ'da bir profesöre saldırıldı; 16 öğretim üyesi can güvenliği bulunmaması karşısında istifa ederek Ankara'ya döndü.

29 EKİM 1977

- Erbakan'ın «Ağır Sanayi Projeleri»ni ciddi bulmayan Dünya Bankası, kredi isteğini geri çevirdi.
- Rodezya'da polis, siyah göstericilere ateş açtı, 47 kişi öldü.

30 EKİM 1977

- Deprem bölgesi Van'da konut yapımı durdu, felaketzedeler Dünya Sağlık Örgütü'ne başvurdu.
- Dalokay: «CHP genel seçimlere göre yerel seçimlerde gerileme gösterecektir.»

31 EKİM 1977

- Ankara Üniversitesi'nin açılışından sonra olaylar çıktı. Çapa ve Cerrahpaşa'daki saldırılarda 6 kişi yaralandı.

1 KASIM 1977

- AP-MHP üç büyük ilde seçim işbirliği yapacak.
- Sovyetler Birliği'nde, Ekim Devriminin 60. yıldönümünü kutlama haftası başladı.
- Hükümet, Mobil ve Shell'deki lokavt ve grev kararlarını 1 ay erteledi.

2 KASIM 1977

- Kuru üzümü üreticiden aldığı fiyata ihracatçılara satan Tarış, tüccarlara açıktan 40 milyon lira kazandırdı.
- Dövizsizlik yüzünden Türk elçiliklerinin ağırlama tahsisatı kesildi.
- Asiltürk, sansüre karşı yürüyecek sanatçılara «ahlaksız» dedi.
- Komandolar İstanbul Üniversitesi'nde olay çıkardı.

3 KASIM 1977

- Komandolar, İktisat Fakülte'sinde olay çıkardı.
- ODTÜ Rektör Vekili, 7-Kasım'da yeniden öğrenime açılacak olan ODTÜ'de açılış için geniş önlem istedi.
- Sinema emekçileri, kendilerini «Ahlaksızlık»la suçlayan Asiltürk'ü mahkemeye vereceklerini açıkladılar.
- Brejnev'in tüm nükleer denemelerin yasaklanmasına ilişkin önerisi Carter tarafından olumlu karşılandı.
- Bakanlar Kurulu Zeytinyağı taban fiyatını 23 lira olarak saptadı.
- İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'ne dışardan ateş açılması üzerine Fakülte 3 gün kapatıldı.

4 KASIM 1977

- MC'nin % 10 devalüasyon önerisini IMF az buldu.
- Eğitim Enstitülerine başvurular, komandoların engellemesi nedeniyle azaldı.
- Arjantin'de ordu devriyeleri, demiryolu işçilerinin grev liderini öldürdü.
- Trabzon KTÜ Rektörünün otosu bombalandı.
- ODTÜ Öğrenci Temsilcileri Konseyi Yürütme Kurulu, isteklerinin yerine gelmemesi halinde eğitimin kesinlikle başlamayacağını açıkladı.

5 KASIM 1977

- ODTÜ Rektör Vekili Nuri Saryal'ın evine dinamit atıldı.
- Yahya Demirel'in sahibi olduğu Akala Tekstil Fabrikasında işten çıkartılan DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası üyesi 30 işçi açlık grevine başladı.
- Sinema Emekçileri'nin, İstanbul'dan Ankara'ya uzanacak olan «Yeni Sansür yönetmeliğini protesto yürüyüşü» başladı.
- TRT Genel Müdür Vekilliğine Prof. Nevzat Yalçıntaş'ın atanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı, Resmi Gazete'de yayınlandı.
- MESS, Bursa'da Maden-İş'in grev kararı aldığı 7 işyerinde daha lokavta gidiyor.

6 KASIM 1977

- Bakanlar Kurulu kararı ile TRT Genel Müdür Vekilliğine atanan Prof. Nevzat Yalçıntaş, «Üniversite Senatosu izin vermeden göreve başlayamam» dedi.
- AP ve CHP'de, belediye başkan adaylarını saptamak için önseçim yapıldı. CHP önseçimlerini Dalokay, İsvan, Köse kaybetti.
- Eczacıbaşı: «Siyasi ve ekonomik sorunlar hemen çözümlenmezse, sonuç hüsrana olacaktır.»
- Maliye Bakanı Bilgehan: «IMF ile anlaşma bazı fedakarlıkları gerektiriyorsa yaparız» dedi.

7 KASIM 1977

- ODTÜ sekiz ay aradan sonra öğrenime başladı. Öğrencilerin herhangi bir olay çıkmasını önlemek için aldıkları tedbirlere karşılık, önceden yerleştirilmiş iki tahrip kalıbı patladı. İki öğretim üyesinin evine ve arabasına patlayıcı madde atıldı.
- Korutürk, 2. MC Hükümetinin, ODTÜ Mütevelli Heyeti'nin üyelerini değiştiren kararnamesini ikinci defa geri çevirdi.
- Büyük Ekim Devrimi'nin 60'ıncı yıldönümü Sovyetler Birliğinde büyük törenlerle kutlandı. Töreni SBKP Genel Sekreteri ve Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev ve tüm politbüro üyeleriyle birlikte 104 ülkeden gelen komünist liderler de izledi.
- İsrail Dışişleri Bakanı Moşe Dayan, Güney Afrika ile İsrail'in dost ülkeler olduğunu, Güney Afrika Cumhuriyeti'ni yalnız bırakmayacaklarını söyledi.

Ekim Devriminin 60. Yılında Kısa Bir Tarihi Bilanço

Zekiye AYDIN

7 Kasım 1917. İşçi sınıfı Rusya'da iktidarı ele geçirdi. Bu tarihin üzerinden tam 60 yıl geçti. Bu 60 yılın gerek Rus Halkı ve gerekse Sovyet Cumhuriyeti içinde yer alan birlik cumhuriyetleri halkları açısından taşıdığı büyük önemi ve getirdiği tarihsel yenilikleri kısa bir bilanço'ya sığdırmak olası değildir. Hele bu 60 yılın insanlık açısından değerini biçmek kısa bir yazının sınırlarını çok aşar. Çünkü bu 60 yıl, sadece bir işçi sınıfı devleti yaratmakla kalmamıştır. Bu 60 yılın yeryüzünde ortaya çıkardığı olgular ve sebep olduğu gelişmeler, 15 kardeş halkın toplumsal hayatıyla da sınırlı değildir. İnsanlık tarihinin izlediği doğrultunun kökünden değişmesine, sınıflı toplumların sınıfsız toplumlara doğru evrimleşmesine, insan bilincinin maddeye ve topluma yön veren yasaların önüne geçmesine olanak sağlayan Büyük Ekim Devrimi, 60 yılda yeni bir insan, yeni bir toplum ve yeni bir dünya yarattı. Yaratılan yeni insan, sınıfsız toplum kuruculuğunda üstün başarılarla ulaşmış sovyet insanıdır. Yaratılan yeni toplum, sınıfsız toplumun eşğine varmış, sömürünün ortadan kalktığı, halkların kardeşçe ve eşit ilişkiler içinde birlikte yaşadıkları, emek etrafında, yani emek kategorisi temelinde kaynaşan insanların, yani halkın toplumsal yönetimini gerçekleştirmiş bulunduğu Sovyet toplumdur. Yaratılan yeni dünya

ise, Emperyalizmi geriletken güçlerin birliğinin damgasını taşıyor. Bu güçler, öncü Sovyet proletaryasının etrafında kenetlenmiş olan dünya sosyalist sisteminden, Ekim Devrimi'nin açtığı yolda bağımsızlık mücadelesi veren, bu mücadelelerini sosyal devrim yolunda derinleştiren ulusal kurtuluş hareketleri ve bunların yanında, kapitalizmin kabuğunu kırıp sosyalizm yoluna çıkmaya çalışan kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketinden oluşuyor. Yeni dünya, Bağımsızlık - Demokrasi - Barış - Toplumsal İlerleme ve Sosyalizm yolunda yürüyen güçlerin dünyası olarak kendini gösteriyor. Ve bu dünya, Büyük Ekim Devrimi'nin açtığı perspektiften doğdu ve o yönde gelişmeye devam ediyor.

SBKP'NİN GELİŞMESİ

Büyük Ekim Devrimi'ni ve devrim sonrası gelişmeleri, bu devrimin mimarı olan, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin gelişmesinden bağımsız olarak düşünmek yanlış olur. Bu parti, gerek sovyet toplumunun ve gerekse insanlığın yaşadığı tüm süreçlere damgasını vurduğu için bu süreçlerin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. 1917 yılında 350 bin komünist üyeye sahipken devrimi başaran SBKP, 60 yıl içinde, sosyal yapısını dönüştürdüğü toplumla birlikte kendi yapısında da önemli değişiklik-

ler ve gelişmeler yaratmıştır.

SBKP, Sovyet toplumunun ekonomik, siyasal ve kültürel gelişiminin sebebi ve güvencesidir. Bu gün bu partinin saflarında 15.029.562 komünist çalışıyor ve bu parti toplumun gelişmesine yön veriyor. Sovyet toplumu, tarihin en zor ve en keskin dönemlerini, bu partinin önderliğinde aştı ve işte bu nedenle partisine duyduğu güven sonsuzdur. 2. Dünya savaşında cephelelerde ölen 3 milyonu aş-

kın komünist parti militanı ve bu savaş döneminde partiye katılan 5.412.648 komünist, bu üstün güvenin en güzel kanıtıdır. Artık bu güven bugün, belli bir sınıfın güveni olmaktan çıkmış, bütün halkın güveni haline yükselemiştir. Ve bugün SBKP, aynı zamanda bütün halkın partisi olarak anılıyorsa; bundandır. Partinin yapısındaki değişme ve gelişmeleri aşağıdaki tablo açıkça göstermektedir:

SBKP'nin üyelerinin yüzde olarak sosyal yapıları

Yıl:	İşçi	Kolhoz İşçisi	Memur
1953	32.1	17.8	50.1
1966	37.8	16.2	48.5
1976	41.6	13.9	44.5

Tablonun gösterdiği gibi, partinin yapısı gittikçe işçileşmektedir. Memur ve tarım işçilerinin sayısında önemli bir azalma göze çarpmaktadır. Ancak bu rakamlar partinin gittikçe işçi sınıfına hapsediğini ve öteki toplum kesimleriyle olan bağlarını zayıflattığını göstermez. Partinin yapısındaki bu değişmeler, toplumun yapısındaki değişmelerin yansımasıdır. Toplumun genel olarak işçileşmesi, memur sayısındaki azalmada, tarımsal emeğin endüstriyel emek haline dönüşmesi olarak kendini gösteren temel eğilim ise, kolhoz işçilerinin sayısındaki azalmada kendini gösteriyor. Partinin yapısı, toplumun yapısındaki değişmelere bağlı olarak değişiyor ve gelişiyor.

SOVYET TOPLUMUNUN YAPISINDAKİ GELİŞME

Ekim Devrimi geri bir tarım ülkesinde, ama tarihsel olarak kapitalizmin, devrimin önkoşullarını yaratacak ölçüde geliştiği geri bir tarım ülkesinde başarıya ulaştı. Devrimin görevleri zordu ve sosyalizme varmak için olağanüstü çabalar gerekiyordu. Geçirilen bir iç savaşın yıkımları da eklendiğinde, sosyalizmin maddi ve teknik temelleri büyük hasar görmüştü. İşte Ekim Devrimi, böyle bir ülkede sosyalizmin yolunu açtı ve 60 yılda toplumun yapısını kökten değiştirdi. Bu değişmeyi aşağıdaki tablodan izlemek mümkün.

Sovyet halklarının Sosyal Yapısındaki Gelişme

Yıl	İşçi	Memur	Koop. İşçisi kolhoz işçisi	Burjuva büyük çiftçi	küçük çiftçi
1913	14.6	2.4	—	16.3	66.7
1939	33.5	16.7	47.2	—	2.6
1959	49.5	18.8	31.4	—	0.3
1976	61.2	22.4	16.4	—	—

Bugün, Sovyet Toplumunun yapısından, burjuvazinin ve büyük çiftlik sahiplerinin sökülüp atılmasının üzerinden 40 yıldan fazla bir zaman geçti. Sosyalist halk ekonomisinin gelişmesinin zorunlu bir sonucu olarak, küçük çiftçilik de kendiliğinden ortadan kalktı. Ayrıca, başlangıçta yaygın olan tarımsal faaliyet ve tarımsal emek, emeğin yapısındaki gelişmelere bağlı olarak endüstriyel faaliyete ve endüstriyel emeğe dönüşmektedir. Toplumun yapısındaki bu eğilim halk kategorisinin ortaya çıkışını ifade ediyor ve bu kategori, ileri bir tarihsel aşama anlamına geliyor. Sınıfsız toplum öncesinde ortaya çıkan bu zorunlu toplumsal biçimlenme, Büyük

Ekim Devriminin 60 yıllık tarihinin göz kamaştırıcı bir ürünüdür.

EKONOMİNİN GELİŞMESİ

1917 yılında geri bir tarım ülkesi olan Rusya'da sosyalizmin inşası, büyük ölçüde maddi üretici güçlerin gelişmesine bağlı bulunmaktaydı. Sosyalist devletin politik doğrultusunun güvencesi, ancak ekonomik temelin yaratılması ile sağlama bağlanabilirdi. Nitekim ilk işçi iktidarının izlediği ekonomi-politika bu doğrultuda olmuştur. Bu gün dünyanın en ileri kapitalist ülkelerini geride bırakan sovyet ekonomisinin 60 yıllık gelişimini anlayabilmek için aşağıdaki tabloyu incelemekle işe başlamak gerekiyor.

Halk Ekonomisinin Gelişimi :

Yıl	Ulusal Gelir	Top. Endüstri Üretimi	Net Üretim	Gayri Safi Üretim
1913	1	1	1	1
1940	5.3	7.7	13.0	4.6
1945	4.4	7.1	15.0	2.7
1950	8.8	13.0	27.0	5.7
1965	32.0	61.0	142.0	20.0
1970	46.0	92.0	214.0	30.0
1975	61.0	131.0	311.0	42.0

Yıl	Tarım G. S. Üretimi	Endüstride Emeğin Verimliliği	Tar., Em. Verimliliği
1913	1	1	1
1940	1.4	3.8	1.9
1945	0.9	4.3	1.3
1950	1.4	5.5	2.1
1965	2.5	14.0	4.0
1970	3.1	18.5	5.3
1975	2.2	24.7	5.6

Gördüğümüz gibi, Sovyet ekonomisi, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, 60 yıl içinde kararlı bir gelişme doğrultusu izlemektedir. Aynı tarihi dönemde kapitalist ekonominin gelişimini izlediğimizde büyük zikzaklar ve çalkantılar göze batmaktadır. 1929' larda kapitalist dünyayı temelden sarsan, 1970 sonrasında kapitalist ekonomileri önemli çıkmazlara sokan

buhranlar sosyalist ekonomiyi ve onun sağlıklı gelişimini etkileyememiştir. Tablodan anlaşıldığı gibi Sovyet ekonomisi 2. Savaş döneminde kısmi bir gerileme göstermiştir. Bütün ülkeleri iflasın eşiğine götüren bu savaşın sovyet ekonomisinde yaptığı tahribatın olağanüstü ölçülere varmasına rağmen gelişmeyi engellemesi mümkün olmamıştır. Bu savaşta 22

milyon sovyet insanı faşizme karşı savaşırken hayatlarını kaybettiler. Savaşta ölenlerin % 40'dan fazlasını sovyet insanları oluşturmaktaydı. Ayrıca bu savaşta, ulusal gelirin % 30'u yitirildi. O dönem değerlendirmelerine göre halk ekonomisinin toplam kaybı 679 milyar rubleye ulaşıyordu. Ayrıca bu savaşta 1710 şehir ve büyük yerleşim merkezi, 70 bin köy, 32 bin adet endüstriyel işletme, 98 bin

kolhoz çiftliği yok edilmişti. 65 bin kilometre demiryolu, 16 bin lokomotif ve 428 bin vagon da kayıplar arasındaydı.

Bunca ağır kayıplara rağmen sosyalist halk ekonomisinin bu gün vardığı aşama, Büyük Ekim Devriminin görkemli bir eseri olarak varlığını geliştirerek sürdürüyor. Bu gelişmenin bazı üretim alanlarında durumu şöyledir:

Bazı Endüstri Alanlarında Üretimin Gelişmesi :

		1913	1940	1965	1975
Elektrik enerjisi	Milyar KW/H	2.04	49.0	507.0	1039.0
Petrol	Milyon ton	10.03	31.1	243.0	491.0
Yeraltı gazları	Milyar M ³	0.02	3.4	128.0	289.0
Kömür	Milyon ton	29.2	165.9	578.0	701.0
Çelik	Milyon ton	4.03	18.3	91.0	141.0
Suni gübre	Milyon ton	—	3.3	31.3	90.2
Motorlu nakil vas.	100 parça	—	145.4	616.3	1964.0
Dokuma ürünleri	Milyar metre	3.0	4.5	9.1	10.9
Çimento	Milyon ton	1.8	5.7	72.4	122.0

İşte Büyük Ekim Devriminin görkemli eseri budur:

SOVYETLERDE ULUSAL SORUNUN ÇÖZÜMÜ

7 Kasım 1917'de gerçekleşen Büyük Ekim Devrimi Rusya Halklarının ortak tarihi bir zaferidir. Dolayısıyla Sovyet Devletinin temelini, halklar arası enternasyonalist dayanışmada görmek gerekir. Nitekim Devrimin bu uluslararası karakteri, Sovyet halklarının devrimden sonraki gelişmelerini belirlemiş ve ulusal sorunun Marksist - Leninist çözümünün somutlanmasına götürmüştür. Sovyet Devletinin, Devrimin gerçekleşmesi, korunması ve geliştirilmesi görevlerinin yanında, öncelikle çözmesi gereken sorunlarından biride, uluslar arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi olmuştur. Ulusal sorun, devrimin çetin görevlerinin başında

gelmekteydi.

Eski Rusya toprakları üzerinde yaşayan bütün halklara ayrılma haklarının tanınması, Sovyet devletinin ilk büyük politik başarılarından biri olmuştur. Ulusal sorunun en demokratik yöntemlerle çözülmesi, tarihte bir benzeri daha bulunmayan bu uygulamanın başarısının gerçek nedenini oluşturur. Nitekim Rusya Halklarından Polonya ve Finlandiya'ya, kendi egemenlik şekillerini seçme ve bağımsızlıklarını elde etme hakkı tanınmıştı. Bunun yanında Sovyet Devletinin ilk anayasası, Rusya ile tek devlet bütünlüğü içinde yaşama yolunu seçen halklara özerk cumhuriyetler, özerk iller, ulusal ya da özerk eyaletler şeklinde örgütlenme olanaklarını ve istedikleri anda birlikten kendi rızaları ile ayrılmaları hakkını tanımış bulunuyordu. Ulusal sorunun böylesine demokratik bir çözümünün

kapitalizm şartlarında bir örneğini görmek mümkün değildi.

Ulusal sorunun siyasal planda bu şekilde çözümü, Ekim Devriminin enternasyonalist karakterinin önemli bir görünümüdür ama sorunun açıklığa kavuşması için yeterli değildir. Rusya proletaryası bunun yanında, kardeş halklarla kendi arasındaki, özellikle Asya topraklarında yaşayan halkların, ülkenin Avrupa kesiminde yaşayan haklara göre olan geriliğinin giderilmesi sorununa önem verdi. Halklar arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel eşitsizliklerin giderilmesi, ulusal sorunun Marksist-Leninist çö-

zümünün ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Bu nedenle Rusya'nın geri kalmış halklarına, daha ileride bulunan halklara yetiştirebilmeleri için gerekli olan hızlı gelişme imkanlarının sağlanması, Sovyet Devletinin gözettiği bir diğer nokta olmuştur. Böylece, ulusal sorun konusunda enternasyonalist ilke tam olarak gerçekleştirilmiştir.

Bu gün birlik cumhuriyetlerinin pekçoğunda ekonomik gelişme hızı Rusya'dan daha yüksektir. Aşağıdaki tablo, sovyet cumhuriyetlerindeki gelişme hızları hakkında ipucu veriyor.

Birlik Cumhuriyetlerine Göre Endüstri Üretimini Gelişimi (1913 = 1)

	1940	1965	1975	1977 (plan)
Sovyetler Birliği Toplamı	7.7	61.0	131.0	145.0
Rusya	8.7	62.0	131.0	145.0
Ukrayna Cumhuriyeti	7.3	41.0	86.0	94.0
Belorusya	8.1	56.0	166.0	188.0
Özbekistan	4.7	30.0	61.0	67.0
Kazakistan	7.8	94.0	208.0	226.0
Gürcistan	10.0	56.0	118.0	133.0
Azerbaycan	5.9	24.0	49.0	57.0
Litvanya	2.6	46.0	120.0	133.0
Moldovya	5.8	93.0	226.0	257.0
Letonya	0.9	16.0	35.0	38.0
Kırgızistan	9.9	102.0	286.0	317.0
Tacikistan	8.8	58.0	121.0	131.0
Ermenistan	8.7	107.0	267.0	307.0
Türkmenistan	6.7	30.0	70.0	72.0
Estonya	1.3	2.3	50.0	54.0

Bu tablonun yaratılması elbetteki kolay olmamıştır. Rusya'nın ezilen ve geri kalmış halklarının ileri halklar düzeyine yükselmeleri için yoğun çabalar harcandı. Bu çabalar, bütün Sovyet halklarının yıllarca süren fedakarca çalışmalarını gerektirdi. Ezilen ve sömürülen Ulusların eski feodal-sosyal yapılarının kökünden değiştirilmesine bağlı olarak doğal ekonominin yanında, gelişkin bir endüstriyel ekonominin yaratılması amaçlanmış ve başarılmıştır. Bu arada di-

nin sosyal ilişkilerde ve toplumsal yapı üzerinde yolaçtığı gerici ve olumsuz etkiler bertaraf edilmiş, bu halkların üzerindeki cehalet ve kültürel gerilik yükü temelinden yıkılarak kaldırılmış ve kültürel devrimin başarısı sağlanmıştır.

Sovyet Devletinin bu çok yönlü enternasyonalist politikası ve bütün halkların ortak çabaları sonucu, bu ülkede sorun hiç bir şüpheye yer bırakmıyacak biçimde ve en demokratik yollardan çözülmüştü. Bu gün va-

rilan aşamada gerçekleştirilmiş olan gelişkin sosyalist toplum, ulusal sorun açısından bakıldığında, gerçekten eşit olan irili ufaklı pekçok halkın gönüllü birliğinden başka bir şey değildir. Maddî temeli bu şekilde çözülen ulusal sorundaki gelişmelerin siyasi yapıya ve toplumsal ilişkilere yansması ise kaçınılmazdı. Bu gün Sovyet ülkesinde hiç kimse, gerek yasal ve gerekse pratik olarak hiç bir ayrıcalığa sahip değildir.

Ekim Devrimi ve Sovyet Devletinin 60 yıllık tarihi, Sovyet halkları arasındaki sarsılmaz dostluğun ve kardeşliğin önemli bir kanıtıdır. Devrimin gerçekleştirilmesinden sonra sosyalizmin kuruluşu, kazanımların korunması, emperyalist saldırganlığa karşı sosyalist anavatanın savunulması ve sınıfsız toplumun maddî ve teknik temellerinin yaratılması aşamalarında halklar, tam bir dayanışma içinde ve omuz omuza mücadele vererek, böylesi bir birliğin ancak sosyalizm şartlarında gerçekleşebileceğini isbatladılar. Bu birlik ve kardeşlik ruhu, bütün Sovyet anayasalarında ve özellikle son Anayasa'da açık olarak kendini göstermektedir.

Sovyetler Ülkesinin birliği federasyon ilkesine dayanır. Tüm toplumsal yasalara bu gerçeklik girmiştir. Anayasa «Bu toplum, olgun sosyalist ilişkiler toplumdur. Bu toplumda bütün sosyal tabakaların yakınlaşması, bütün ulus ve halkların gerçek eşitliğinin sağlanmasıyla yeni ve tarihsel bir insan topluluğu - Sovyet halkı oluştu.» demektedir. Ve anayasanın diğer bölümlerinde, bütün ulusların egemenlik haklarının, altı çizilerek vurgulanması, Ekim Devriminin açtığı yolda yürüyen kardeş Sovyet halklarının, gelişkin sosyalist toplum platformunda ve hangi anlamda bir birliğe ulaştıklarını ifade ediyor.

Sovyet halklarının dostluğu ve

kardeşliği, sadece yasalardaki sözlerle tanımlanmıyor. Hayatın her alanında yaşanan somut olayların binlercesi bu gerçekliğin özünü oluşturmaktadır. Sovyet halklarının dostluğuna yönelen her türlü saldırılar, sosyalizm düşmanlığıyla eş anlamlı görülmekte ve üstüne gidilmektedir. Sosyalizmin engin gücü ve somut başarıları, halkların dayanışma ve kardeşliğinin güvencesidir. Bu güvence, gelişkin sosyalist toplumda artık ortadan kaldırılamaz bir düzeye ulaşmıştır. Örneğin: Sovyetler Birliği Ceza Yasasının 74. Maddesinde, «Ulusal düşmanlığın ya da ırk ayırımının propogandasını yapanlar, yurttaşların haklarını ırklara ya da uluslara göre doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak kısıtlayanlar, ulusa ve ırka göre dolaylı ve dolaysız imtiyazlar elde edenler 3-6 yıl arasında hapis ya da 2-5 yıl arasında sürgün cezası alır» denilmek suretiyle, bu gün kapitalist dünyanın sömürü ve zulmun bir parçası olarak sürekli biçimde istismar ettiği ve kullandığı ulusal sorunun, gelişkin sosyalist toplum şartlarında aldığı biçim ve ulaştığı üstün düzey gözetilmektedir. Sosyalizmin bu başarısı, onun tüm çabalarının ve çözümlerinin, toplumların tarihsel gelişmelerine uygun olmasından ve insanlığın topyekün ilerleyişinin gereklerini, belli bir tarihi dönem için karşılıya-bilmesinden kaynaklanıyor.

SSCB'nde halkların yakınlaşması olgusu, onların ulusal biçimlenişleriyle asla çelişki yaratmadı ve yaratmazdı da. Çünkü sosyalizm, meseleyi zorlama yöntemlere değil, tarihsel yasalara bağlı olarak çözüyor. Halkların uluslaşması, sosyalizm şartlarında, kapitalizmden farklı olarak, özgürce bir süreç yaşıyor. Ulusların yakınlaşması eğilimleri ile kendi ulusal evrimleşmelerini özgürce tamamlamaları süreci bir arada ve aynı temel üzerinde yaşanıyor. Halkların öz-

gür gelişimi, onların yeni değerler yaratmasına ve eski değerlerinin, baskı kabağundan kurtuldukça ortaya çıkmasına olanak sağlıyor. Sosyalizm bu gelişmeleri ve yaratılan değerleri koruyor, ulusal gelişme ile sosyalizmin gelişmesini birleştiriyor. Sosyalist uluslaşmayı yaratıyor.

Ekim Devrimi, Ulusal sorunun nasıl çözümlenebileceğine dair zengin deneyimleri ile, günümüz halklarına, kurtuluş mücadelelerinde ışık tutmaktadır. İnsanlığın son 60 yılı değerlendirildiğinde bu tarihsel başarıyı görmek mümkündür.

Büyük Ekim Devriminin ulusal soruna ilişkin sonuçları, sadece bu meselenin, Sovyet cumhuriyetlerinde

adil ve barışçıl çözümü değildir. Ekim Devriminin açtığı çığır, sömürgecilik dünyasını temellerinden sarsmış ve sömürge ulusların topyekün uyanışını hızlandırmıştır. Sömürge halklar ve ezilen uluslar böylece kurtuluşlarının hem en mükemmel örneğini görmek ve hem de bu kurtuluşun en büyük güvencesi olan Sovyet desteğine kavuşmak olanağını buldular. Bu gün, yani Ekim Devriminin 60. yılında, yeryüzünden sömürgeciliğin kökü kazınmıştır. Bağımsızlıklarına kavuşan halkların pekçoğu sosyalizmin yolunu tutmuşlardır.

Bu halkların kaderinde Ekim devriminin derin izleri vardır. Bu izleri, kurtuluş önderleri sık sık dile getirmektedirler. Örneğin:

Pak Sung Chul
(Kore İşçi Partisi MK. Üyesi)

«Kardeş Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ve Sovyet Halkının, geçmişte olduğu gibi gelecekte de partimize ve halkımıza, anavatanımızın birleştirilmesi yolundaki haklı davada destek sağlayacağından eminiz.»

Fidel Castro
(Küba Komünist Partisi Genel Sekreteri)

«Ben başkaları adına konuşmuyorum, ancak biliyorum ki, Sovyet Devletinin kurulduğu andan itibaren Avrupa'da olsun, Asya, Afrika veya Latin Amerika'da olsun, bütün savaşan halklar, tıpkı bizim gibi, Sovyet komünistlerinin destek ve dayanışmasına güvenme olanağını buldular. Ve minnettar kalplerin olduğu yerlerde, adalet ve sağduyunun mevcut olduğu yerlerde, bu hiçbir zaman unutulmayacaktır... Dünyada Sovyetlerin desteğini üzerinde hissetmeyen bir tek devrimci yoktur.»

Kayson Phomvihane
(Laos Devrimci Halk Partisi Merkez Komitesi G. Sekreteri)

«SBKP ve Sovyet Halkı, Laos halkının devrimci mücadelesine her zaman çok büyük yardım ve destek sağlamıştır; bugün de her türlü zorluğu yenme ve hertürlü deneyi başarıyla atlatmalarında onlara yardım etmektedir.»

Nguyen Thi Binh
(Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi Üyesi)

«Soylu enternasyonalizm ruhuna sadık olan SBKP ve Sovyet hükümeti ve halkı, Vietnam'a her zaman etkin destek ve yardımlarda bulunmuş ve bulunmaktadır. Vietnam halkının yakın geçmişte kazanmış olduğu zaferde Sovyetler Birliği ile kardeş sosyalist ülkelerin büyük katkılarını her zaman hatırlarız...»

Francisco Mendes
Guinea-Bissau Başbakanı

«SBKP'ye ve Merkez Komitesine, bağımsızlığımızın güçlendirilmesinde, anavatanımızın yeniden inşasında, barış ve ilerleme çıkarları doğrultusunda bize yapmış oldukları çok yönlü yardımlar için halkımızın ve partimizin ulusa! öncülüğü adına bir kez daha şükranlarımızı ifade etmek istiyoruz.»

Americo Zorilla
(Şili Komünist Partisi Sekreteryası Üyesi)

«Şili halkı neşede ve tasada Sovyetler Birliğinin dostluğuna güvenebileceğine bir kez daha kesinlikle inanmıştır.»

Ekim Devrimi'nin 60 yıllık ömrünün yeryüzünde ortaya çıkardığı tablo, insanlık tarihinin görkemli bir aşaması, çağımıza derin anlamını kazandıran başarısıdır. Emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmuş bulunan tüm halklar ve onların sözcüleri, kurtuluşlarını, mucizevi rastlantılarda ya da tanrının lutfunda değil, Büyük Ekim Devrimi'nde ve onun bu günkü aşaması ve eseri olan Sovyetler Birliğinde, onun yüce ve soylu enternasyonalizm anlayışında bulduklarını ifade ediyorlar.

SINIF MÜCADELESİNİN EN YÜKSEK AŞAMASI: DETANT

Büyük Ekim Devrimi, yeryüzünde halklar ve tüm insanlık için barış ve kardeşlik toplumunun temellerini atmış, nihai kurtuluşlarının engin perspektifini çizmiştir. Ancak Ekim Devrimi'nin insanlığa kazandırdığı, sadece bu değildir. Sosyalizm elbetteki barış ve kardeşlik toplumdur. Sosyalizmin yeryüzündeki kesin zaferi aynı zamanda BARIŞ demektir. Ama bu, sadece insan toplumlarının tarihsel ilerleyişinin zorunlu bir uğrağını ifade etmektedir. Halbuki leninist, **Barış İçinde Bir Arada Yaşama** politikasının günümüzdeki somutlanması olan DETANT, böyle bir barışı değil, yani sınıflar mücadelesinin son bulduğu ve dolayısıyla savaşların da son bulduğu bir barışı değil, emperyalizmin varolmaya devam ettiği günümüz

şartlarındaki barışı ifade ediyor. Bu barış, emperyalizme rağmen sağlanmış bir barıştır. Bu barış, sosyalizmin artan gücünün emperyalizmi köşeye sıkıştırmasından doğan bir barıştır. Bu barış, sosyalizmin kapitalizme karşı verdiği, çağımızın temel mücadelesinin en üstün biçimi olan barıştır. Bu barış, insanlığı bir nükleer savaştan koruyan, insanlığın mahvını önleyen, emperyalist ekonominin sesini ve solğunu tıkıyan, tek tek bütün ülkelerin proletaryasına ve emekçi halklarına, kendi sınıf mücadelelerini uygun şartlarda ilerletmenin olanaklarını sunan barıştır. Ve bu barış, dünya devrimci sürecinin topyekün güçlenişinin olanaklarını genişleten, çağımızın temel eğilimlerine uygun düşen ve bu eğilimleri koruyan bir barıştır. Bu barış, yani DETANT, Ekim Devriminin 60. yılında dünyaya, tüm insanlığa, toplumsal ilerleyişin filizlenip yeşerdiği ve beslendiği verimli topraklar sunan bir barıştır.

EKİM DEVRİMİ VE İNSAN

Ekim Devrimi'nin yarattığı gelişkin sosyalist toplum, ekonomik, siyasal ve kültürel yönelimleriyle sadece ve sadece insan amaçlıyor. Sovyet toplumu, insanın korunduğu, geliştirildiği ve yüceltildiği bir toplum olarak anılıyor.

Sosyalist ekonominin bütün unsurlarının temel yönelimleri, insanda,

insanın yüceliğinde odaklaşıyor. Teorik olarak Marksızmin özünde bu amacı bulmak mümkündür ama, bu gün sosyalist toplumda bu amaç teorik olmaktan çıkmış ve somutlaşmıştır. Bunun somutlanması, konunun teorik planda çarpıtılmasına da olanak vermiyor. Bilindiği gibi «sosyalist hümanizma», «insancıl sosyalizm», vb gibi kavramlarla sorun çarpıtılmakta, bu gün yaşanan canlı gerçeklikle ilgisi olmayan sonuçlara varılmak istenmekteydi. Artık buna olanak yoktur. Bunun rakamlarla ifadesi mümkündür.

Dünyanın hiçbir kapitalist ülkesinde, tarihin hiç bir evresinde, emekçilerin gerçek gelirleri yükselme göstermemiştir. (Teknolojik ilerlemenin insanların yaşamına yansımaları konu dışıdır). Halbuki Sovyet toplumunda 1940-1976 yılları arasında insanların gelirleri 5,1 kat artmış bulunmaktadır. Bu gün Sovyet insanının hayat düzeyinin iyileştirilmesinde hesaplanan hız, işçi ve memurlar için % 18, kolhoz işçilerinde ise % 30'dur. Bu artışlar soyut değildir. Yani, aylık kazançların yükselişini ifade etmemektedirler. Bu artışlar doğrudan toplumsal üretimin yükselişinin insanların yaşamına yansımalarını anlatmaktadırlar. Toplam üretim hacmi 1940 yılına göre 1975 yılında 12 kat artmış bulunmaktadır. Üretim ve tüketimin uyumlu bir biçimde geliştirilmesi, sosyalist ekonominin gelişmesinin temelini oluşturmaktadır.

Son on yıl içinde 122 milyon Sovyet yurttaşına yeni konut sağlanmıştır. Sağlık şartlarına uygun konutlar

için kapitalist ülkelerde en elverişli ölçü olan, kişi başına 16 M²'lik alan, Sovyetlerde, üstelik toplumsal ortalamaya olarak 17 M²'yi aşmış bulunmaktadır. Bu sorunun bu ölçüde çözüldüğüne başka hiç bir toplumda rastlamak mümkün değildir. Sovyetlerdeki bütün konutlar, bir tek istisnası olmamak kaydıyla elektrikli. Konutların % 40'ında havagazı vardır ve emekçilerin gelirlerinin % 4'ünden fazlasının kira olarak alınması yasaklanmıştır. Halbuki devrimden önce tüm konutların % 80'i ahşaptı ve ancak % 5'inin elektriği vardı.

Ekim Devrimi'nden bu yana ülkede ölüm oranı on misli azaltılmıştır. Ortalama ömür 32 yıldan 70 yılın üzerine yükselmiş bulunuyor. Devrim sırasında ülkedeki tüm doktorların sayısı 16.500 iken, bu gün ülkede çalışan doktorların sayısı 865 bine ulaşmıştır. Her 260 Sovyet insanına bir doktor düşmektedir ve bu sayı dünyadaki tüm doktorların üçte birinden fazlasını ifade etmektedir. Ve Sovyet insanının yaşamına ilişkin olarak görünen bu rakamlara, toplumsal tüketim fonlarından insanların yaşamının iyileştirilmesi için harcanan miktarlar eklenmemiştir. Bu fonlar insanların gerçek gelirlerini ayrıca 1,5 kat daha artırmaktadır.

İşte Büyük Ekim Devrimi. İşte onun Sovyet insanına kazandırdıkları ve işte onun ezilen halklara ve tüm insanlığa kazandırdıkları. İnsanlık artık bundan sonraki tarihini, Büyük Ekim Devriminin çizdiği doğrultuda yazmak için savaşıyor.

8 KASIM 1977

- ODTÜ'de jandarmanın yaptığı arama sonucunda ele geçirilen dinamit lokumu, demir çubuk ve tahta sopalarla ilgili olarak 7

- işçi gözetine alındı.
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi çıkan olaylar nedeniyle bir hafta kapatıldı.

10 KASIM 1977

- BM Genel Kurulu, Kıbrıs'la ilgili olarak 6 bloksuz ülkenin sunduğu, Güvenlik Konseyi'nin bundan önceki BM kararlarının uygulanması için pratik önlemler almasını öngören karar tasarısını onayladı. Karar tasarısı Sosyalist Blok ve tarafsız ülkelerin çoğu tarafından desteklendi.
- T.C. Merkez Bankası, bankaların döviz satışlarını durdurdu. Hertürlü turistik ve hacı döviz satışları ile DÇM hesabı olan yurt dışındaki işçilere yapılan döviz ödemeleri de durduruldu.
- Danıştay 8. Dairesi, eğitim enstitüleri ile bazı yüksek okullara öğrenci alınmasıyla ilgili sınavları durdurdu.
- Sendikanın isteği dışında işverenle anlaşan Auer işçilerinin çoğu işbaşı yaptı.
- Enver Sedat: «Barış için İsrail Meclisi'nde konuşmaya hazırım,» dedi.

11 KASIM 1977

- Diyarbakır Üniversitesi Rektörlüğüne yeniden Prof. Dr. Hasip Kurpınar seçildi.
- Milli Birlik Grubu: «Bunalımlı bir devreye girildiğinin görülmemesi acı sonuçlar doğurabilir.»
- Arnavutluk Emek Partisi, Çin Halk Cumhuriyeti'ni komünist çizgiden sapmakla suçladı ve eski sömürge ülkelerdeki gerici güçleri desteklemenin Lenin'in görüşleriyle bağdaşmadığını belirtti.
- Lübnan'da, İsrail desteğindeki sağcı Hristiyan birlikler, Filistin mevzilerini ve yerleşme yerlerini bombaladı.
- MSB, TUSAŞ'ın uçak sanayii ile ilgili tek yönlü girişimde bulunmasını eleştirdi.

bir BELGE

TMMOB Başkanı Teoman Öztürk'ün Basına Açıklaması

TMMOB Başkanı Teoman ÖZTÜRK, 21.11.1977 günü uçak sanayinin kurulmasıyla ilgili olarak basına yaptığı açıklamada, «Kapitalist yapı içinde, uçak sanayii dışa bağımlılığı azaltmak bir yana arttıracaktır» dedi. Toplantıda TMMOB'nin hazırladığı «Uçak sanayii» konulu rapor da basına dağıtıldı.

Açıklama metni aşağıdadır.

Son günlerde kamu oyunda uçak sanayiinin kurulmasına ilişkin olarak tartışmalarda sorunun özü olan, uçak sanayiinin Türkiye'de kurulmasının dışa bağımlılığı büyük ölçüde arttıracığı, ülkenin gelişme ve kalkınmasına pek bir şey getirmeyeceği, fakat çok şeyler götüreceği gibi konular gözden kaçırılarak

kamu oyunun çok uluslu tekellerden birinin yanında yer almasına çalışılmaktadır.

Kurulmak istenen uçak sanayiinin içinde yer alacağı Türkiye sanayii, dışa bağımlı, tekelci, montajcı, tüketim malları üretimine dönük bir yapıdadır. Türkiye ekonomisinin çarpık yapısının bir sonucu olan dış ticaret açıkları her yıl artmaktadır. 1977 yılı için programlanan 66 Milyar dış ticaret açığı, yılın ilk 9 ayında aşılmıştır. Döviz karşılanması için başvuru dış borçlanmayla, dış borç yükü büyük artışlar kaydetmiştir. 1977'nin ilk sekiz ayında, ihracat gelirlerinin % 30'u dış borç ödemelerine harcanmıştır.

Uçak sanayiinin kurulduğu gelişmiş ülkelerde imalat sanayii içinde en önemli pay, yatırım malları sanayiindedir. Oysa dışa bağımlı Türkiye sanayii, uçak sanayii için gerekli ileri sanayi dallarında gelişmemiş olup, tüketim malları üretiminde yoğunlaşmıştır. İmalat sanayii üretim bileşimi içinde, tüketim malları birinci sırada olup, yatırım malları sanayii en geridedir.

Uçak sanayiinin kurulu olduğu gelişmiş ülkelerde, imalat sanayii içinde, makine imalat sanayiinin payı % 10'nun üzerinde iken, bu oran Türkiye için % 3.81 dolayındadır. Elektrik makina gereçleri ile elektronik sanayi dallarının da, imalat sanayiinin içindeki payı çok küçüktür. Uçak sanayii için birinci derece önemli olan makine imalat sanayiinin yurt içi talebinin % 50'si de ithalat ile karşılanmaktadır.

Yetkililerce, imal edilecek uçaklarda, 5 yıllık bir süre içinde % 90 yerli imal oranına ulaşılacağı iddia edilmektedir. Bu iddiaların ne denli gerçek dışı olduğu, uçağı oluşturan ana grupların ülkemizde imal olanaklarının incelenmesi ile görülecektir. Uçakların ana parçaları olan gövde ve kanatlar, motor, iniş takımları ve aletlerle sistemlerin, ülkemizde yerli imal olanakları, gerek ham-madde, gerekse teknik bilgi açısından son derece kısıtlıdır.

Uçak maliyetinde % 30-35 oranında payı olan uçak gövdesi ve kanatları alüminyum ve çeliğin ileri teknoloji gerektiren bir dizi imalat yöntemiyle işlenmesiyle üretilebilir. Ülkemizde bu alandaki tesisler ve bilgi birikimi yeterlidir. Kurulacak uçak montaj sanayiinin bu alanda öngörülen % 85 yerli üretime ulaşması mevcut yapı içinde olanaklı değildir.

Uçak maliyetinin yaklaşık % 25'ini uçak motoru oluşturmaktadır. Dünyada jet motoru yapım teknolojisi az sayıda tekelin (Amerikan PRATTAND Whitney ve General Electric, İngiliz Rolls-Royce) denetimi altındadır. Bu tekel, kendi dışlarındaki uçak sanayiini denetleyebilmek için, uçak sanayiinin kendi lisansları ile kurulduğu ülkelerde, uçakların tüm diğer bölümleri üretilse bile, uçak motoruna ilişkin teknik bilgileri son derece kısıtlı düzeyde vermektedirler. Uçak yapımına geçildiğinde, diğer her şey bir yana bırakılsa bile, uçak motorunda dışa bağımlılık sürecektir.

İniş takımları ve aletler de uçak maliyetinin % 20 kadarını oluşturmaktadır. Ülkemizde, iniş takımları imal edilmediği gibi, yakın dönemde yurt içi imalatı da planlanmamıştır. Uçak için gerekli motor aletleri de, (tazyik saatleri, motor saatleri, yakıt saatleri vb.) Ülkemizde üretilmemektedir.

Kaldı ki, Türkiye de değil uçak sanayiini, mevcut otomotiv sanayinin bu tür gereksinimleri yurt dışından ithal yoluyla karşılanmaktadır. Aynı şekilde, uçuş aletlerinin hiç birisi yurt içinde üretilmemektedir. Bu durumda, tüm bu parçaların komple ithalinin düşünüldüğü ortaya çıkmaktadır. Buna göre iniş takımları ve aletler için sağlanacağı öngörülen % 20-25 lik yerli katkının asla ulaşılması mümkün olmayan bir hedef olduğu açıktır. Uçak için gerekli

elektrik-elektronik sanayii ancak, dayanıklı tüketim malları (TV, buzdolabı, çamaşır makinası vb.) ile otomatik sanayinin gereksinmelerine karşılayabilecek düzeydedir. Uçak sanayii için gerekli elektrik-elektronik sistemlerin yurt içi üretimi için ciddi yatırım plan ve programlarının olmayışı da gelecekteki durumu, bugünden göstermektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, uçak montajında elektrik ve elektronik sistemler için öngörülen % 40 lık bir yerli imal oranı, mümkün değildir.

Ülke sanayiinin durumunun incelenmesinden çıkan sonuçlar, uçak imaline gidilmesi halinde, yapılacak olanın uçak parçalarının büyük bir bölümünün yaklaşık % 90'nının, yurt dışından ithal edilerek ülkemizde montajı olacağını göstermektedir. Bu da, 5 yılda % 90 yerli imal oranına ulaşılacağı iddiasının anlamsızlığını kanıtlamaktadır

Bu süreçte uçak parçalarının ithal edildiği çok uluslu tekeller, bu defa tekel fiyatlarıyla, komple uçakları değil, uçak parçalarını ülkemize satacaklardır. Öte yanda zaman içinde, uçağın bazı parçaları ülkemizde imal edilse bile, bu parçaları üretmek için gerekli makina ve donanım yine emperyalist ülkelerden ithal edilecektir. Ayrıca, üretim için gerekli teknoloji de bu ülkelerden alınacaktır. Böylece yerli uçak montajında, ham madde yönünden dışa bağımlı ek olarak, üretim için gerekli makine-donanım ve üretim bilgisi (teknoloji) yönünden de, dışa bağımlılık sürecektir. Çeşitli siyasal-ekonomik nedenlerle ülkemizin uçak satın almasının önlenmesine yönelik olarak gündeme getirilebilecek politikalar (ambargo vb.) montaj bir uçak sanayiinin kurulmasıyla da geçerliliğini sürdürebilecektir. Çünkü uçak yapımında kullanılacak olan parçaları ithalatının, çok uluslu tekellerce önlenmesi halinde, montajcı uçak sanayii çalışamaz duruma düşecektir.

Tüm bunların gösterdiği, emperyalist-kapitalist sisteme bağımlı ve çarpık kapitalist bir yapının egemen olduğu ülkemizde, uçak sanayiinin kurulmasını dışa bağımlılığı azaltmak bir yana daha da artması sonucunu vereceğidir. Üzerinde durulması, düşünülmesi ve çözülmesi gereken sorun, emperyalist sistemi şu veya bu ülkesinin uçağının Türkiye'de monte edilmesi değil, uçak sanayiinin de bir parçası olduğu genel sanayinin, kalkınmanın ve ekonominin hangi doğrultuda gelişeceği sorunudur. Bu sorunun çözümü için yanıtlanması gereken soru; getirilen çözümün kimin yararına olacağıdır; Egemen sınıfların mı, yoksa emekçi halkın mı? Ülkesinin ve halkının çıkarlarını savunan Türkiye Mühendis ve Mimarları ve onların örgütü TMMOB, bu soruya emekçi halkın çıkarları diyerek yanıt vermekte ve tüm sorunların olduğu gibi uçak sanayii sorununun da bu yanıt doğrultusunda verilecek mücadelelerle çözüleğine inanmaktadır.

12 KASIM 1977

- Ecevit: «Bu hükümetten, onu oluşturan partiler bile artık yakınmaktadır.»
- TÜSİAD Başkanı Berker, Ülkenin güvenliğinin ve ekonomisinin

tehlikeye girdiğini söyleyerek, «Ülkeyi kurtarmak için CHP ve AP'nin ortak çaba göstermelerini» istedi.

13 KASIM 1977

- 2 ODTÜ öğretim görevlisinin evi ve otomobiline patlayıcı madde atıldı.
- MESS ile Maden-İş yeniden görüşmelere başladılar.
- İsrail Başbakanı Begin görüşmeler için, Mısır Devlet Başkanı Sedat'ı resmen İsrail'e davet etti.
- Almanya'da tutuklu bulunan Baader-Meinhoff üyelerinden biri daha hücrelerinde ölü bulundu.

14 KASIM 1977

- 45 bin demiryolu işçisini ilgilendiren toplu sözleşme, anlaşmayla sonuçlandı.
- Somali, Sovyetler Birliği ile 3 yıllık işbirliğine son verdi, Sovyet uzmanları sınır dışı ediliyor.
- İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın: «Cezaevlerinde can güvenliği olmadığını» belirterek, cezaevlerindeki çağdışı uygulamaların sona ermesini istedi.

15 KASIM 1977

- Amerika'ya dönen IMF heyeti, önce «hükümet içinde uyum» sağlanmasını istiyor.
- MHP, Meclis Başkanlığı için «komünizme karşı olması» koşuluyla CHP adayını destekleyecek.
- Siemens, Maden-İş'le toplu sözleşme imzalamadığını açıkladı.
- Sedat: «1 Hafta içinde İsrail'e gidebilirim.»

16 KASIM 1977

- Sedat, İsrail ziyaretine karşı çıkan Suriye Başkanı Esat'ı ikna için Şam'a gitti.
- İlaç fiyatlarına Aralık ayı başından itibaren büyük oranda zam yapılması kesinleşti.
- Şah'a ABD'de, Vietnam'dan bu yana en büyük protesto gösterileri yapıldı.

17 KASIM 1977

- CHP'li Karakaş, MHP'nin desteğiyle Meclis Başkanı seçildi.
- ABD'li Kongre üyeleri, Sedat'ın İsrail'e önemli ödünler vermeye hazırlandığını açıkladılar.
- ODTÜ'de gece bekçileri olarak çalıştıkları bildirilen bazı kişiler, üç öğrenciyi bıçakladılar.
- İran Şahı: «OPEC toplantısında petrol fiyatlarının dondurulmasını isteyeceğim.»

18 KASIM 1977

- Tabipler Birliği, demokrasiye yönelik saldırılara karşı savaşım kararı aldı. Ankara'da yürüyüş yapılacaktır.

19 KASIM 1977

- Sedat'ın İsrail gezisi kararına karşılık olarak Libya, Mısır'la ilişkilerini kesiyor.
- Samsun'da komandoların demir çubukla dövdüğü öğrenci öldü.
- Japon firmaları, 67 milyon dolarlık alacağın MC'den talep etti
- Arap ülkelerinin çoğunda «Millî Yas» ilan edilirken, Sedat, İsrail'de büyük törenle karşılandı.

20 KASIM 1977

- Türkiye borcunu ödemediği için Irak petrolü kesti.
- Sedat, Begin'le görüşmelere başladı.
- Makarios'un zehirlenerek öldürüldüğü öne sürüldü.

21 KASIM 1977

- Erver Sedat, İsrail'e savaş olmayacağına dair teminat verdi.
- Ecevit, Ege gezisi mitinginde, üzerinde «CHP-AP koalisyonuna hayır» yazılı pankartları toplattırdı.
- % 8,5 olarak saptanan kalkınma hızı Para Fonu'na % 5,5 olarak bildirildi.
- Yunanistan'da yapılan seçimlerde, 40 sandalye kaybetmesine rağmen Karamanlis yine iktidarda kaldı. Sosyalist Pan Helenok Partisi ikinci büyük parti oldu.

bir YORUM

Yunanistan Seçimlerinden Alınacak Dersler

Yunanistan'da genel seçimler 21 kasım 1977 günü yapıldı. Bu seçimler, faşist Yunan cuntasının devrildiği 1974 yazından bu yana yapılan ikinci genel seçimler olmaktadır.

Gerçi seçimlerden Karamanlis, iktidar çoğunluğunu koruyarak çıkmıştır ve bu anlamda Yunanistan seçimlerinin bir önceki seçimlere göre farklı bir sonuç doğurduğu söylenemez. Ancak seçim sonuçları, Yunanistan toplumunda belli gelişmelere ve eğilimlere işaret etmektedir ve zaten seçimlerin önemi de buradan kaynaklanmaktadır.

Karamanlis seçimlerde önemli ölçüde oy ve sandalye kaybına uğramıştır. oy oranı % 54'den % 42'ye düşmüştür. Ve Karamanlis'ten kopan oylar Andreas Papandreu'nun partisi PASOK'a kaymıştır. Böylece PASOK ana muhalefet partisi durumuna yükselmiştir. PASOK'un böylesine hızla yükselişinin temelinde, sarıldığı Yunan milliyetçiliği yatmaktadır. Türkiye'de olduğu gibi Yunanistan'da da, halkları birbirine düşman etmeye çalışan ve bunu milliyetçilik anlayışına dayandıran her siyasal hareket gericiliğe yaslanarak güçlenmektedir.

Yunanistan seçimlerinin bizim açımızdan en önemli yanı ise, sosyalistlerin elde ettikleri sonuçlarda yatmaktadır. Sovyet düşmanlığından yola çıkan, bugünkü durağı «Avrupa komünizmi» adı altında revizyonizm olan, ama temel doğrultusu milliyetçilik olarak görünen 5'li sol koalisyonun uğradığı ağır yenilgidir. Yunanistan İşçi sınıfı hareketinin bölünmüşlüğü kendi varoluşunun temeli olarak gören ve bundan vazgeçmeyen, faydacı bir şekilde Yunan milliyetçiliğine pirim veren ve bundan güçlenmeyi uman «İç Komünist Partisi», yıllardır ektiği milliyetçilik tohumlarının cezasını çekmiş, çalışmalarının meyvasını ise PASOK toplamıştır. Böylece Yunanistan işçi sınıfının milliyetçi eğilimlere itibar etmeyeceği, sosyalizmin temel ilkelerinden asla taviz veremeyeceği ortaya çıkmıştır.

Yunanistan emekçilerinin siyasal tercihlerinin bu doğrultuda olduğunu gösteren bir başka örnek ise YUNANİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ'nin seçimlerden üstün bir başarıyla çıkmış olmasıdır. Proletarya enternasyonalizmi ilkelere sadık, bölge barışının en kararlı savunucularından olan ve halkların kardeşliği ilkesinden asla taviz vermeyen ve bu doğrultuda Yunan milliyetçiliğine karşı güçlü bir mücadele veren YKP, parlamentodaki temsilcilerinin sayısını 11'e oy oranını % 8,5'e çıkarmıştır.

İşçi sınıfı hareketini bölmeye yönelik siyasetin iflas ettiği, milliyetçilikle sosyalizmi birbirine karıştıranların gericiliği güçlendirdiği ve proletarya enternasyonalizminin, uluslararası işçi sınıfının olduğu kadar, yine işçi sınıfının ulusal çıkarlarını yansıtan tek doğru ilke olduğu, Yunanistan seçimleriyle bir kez daha kanıtlanmıştır.

— 22 KASIM 1977 —

- SSCB Bakanlar Kurulu ve SBKP, Ekim Devriminin 60. yılında dünya

halklarına yeni bir barış çağrısında bulundu.

bir BELGE

Sovyet Halklarının, Devrimin 60. Yılında Tüm Dünya Halklarına Çağrısı

Ekim Devrimi'nin 60. Yıldönümünün kutlandığı günlerde SBKP ve Sovyet Şurası ve Hükümetin tüm dünya halklarına yönelttiği çağrı, günümüzde tüm insanlığı ilgilendiren hayati sorunların neler olduğuna ve bu sorunlar uğruna mücadelenin önemine işaret ediyor. Tüm iletici toplumsal güçlerin evrensel mücadelesinin perspektiflerini bir kere daha derleyip toparlayan bu çağrıyla yayınıyoruz.

DÜNYANIN BÜTÜN HALKLARINA, PARLAMENTOLARINA VE HÜKÜMETLERİNE

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünün törenle kutlandığı bugünlerde, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyeti ve Sovyet Hükümeti, bütün ülkelerin halklarına, parlamentolarına ve hükümetlerine barış ve iyi niyet mesajıyla başvuruyor.

Altmış yıl önce Rusya'da, dünyanın iki kıtasının —Avrupa ve Asya kıtalarının— topraklarında sosyalist devrim yapıldı ve insanlığın ezeli amacı olan emeğin sömürden kurtulduğu toplumsal adaletin hüküm sürdüğü, ulusal düşmanlığın yerine halkların dostluğunun geçtiği bir toplumun kurulmasına başlandı.

Halkımızın, partimizin başlattığı dava cesurca ve eşi olmayan bir dava idi. Bugün, aradan altmış yıl geçmiş iken ortada açıkça görünen bir gerçek var: 1917 yılının Ekim ayında büyük Lenin'in başında bulunduğu bolşevikler partisine yönetilen Rusya işçi sınıfı ve emekçileri, yeni hayata doğru yola girdiler. Ateşli devrimciler yeni toplumun basiretli mimarları idiler.

İlk sosyalist devrimin üstüne eski dünyanın bütün gerici güçleri yürütüldüler. Devrimimizi ateş ve kılıçla, açlık ve ablukayla yenmeye, dünyayı aydınlatan meşaleyi söndürmeye çabaladılar. Halkımız emperyalizmin, gericiliğin ve faşizmin güçleriyle çetin savaşlarda muazzam kayıplar, çetin sınavlar ve acılar pahasına özgürlüğünü, bağımsızlığını, Oktobr Devrimi'nin kazanımlarını sosyalizmin geleceğini savundu.

Sovyet halkının devasa çabaları, verdiği kurbanlar, sarsılmaz azimkârlığı meyvalarını verdi. Biz gelişmiş sosyalist toplumu kurduk. Biz emekçilerin temel çıkarlarının güvenli bir şekilde korunduğu, eylemde ve tüm boyutlarıyla her ulusun ve halk topluluğunun, her yurttaşın hak ve özgürlüklerinin garanti altına alınmış olduğu, dünyanın ilk devletini kurduk. Sovyet Devleti'nin altmış yıllık gelişmesinin toptan bilançosu, yeni SSCB Anayasası'dır.

Sovyet halkı kazanımlarıyla övünmektedir. Bugün daha yüksek yeni hedeflere doğru yöneliyoruz ve çözmemiz gereken problemlerin çetinliğini iyi anlıyoruz. Komünist partisinin ve Sovyet Hükümeti'nin etrafında sıkıca birleşmiş olan Sovyet insanları, kendi içinde barış, ekmek, özgürlük, eşitlik, kardeşlik ve halkların mutluluğunu birleştiren komünist idealin tam olarak gerçekleştirilmesine doğru güvenle ilerlemektedir.

1917 Ekim'inde Lenin'in ve Komünist Partisinin izinden yürüyenler, yollarından şaşmaz enternasyonalistlerdi. Onlar sadece kendi halklarının mutluluğu için savaşmıyorlardı. Oktobr Devrimi dünya tarihini akışını kesin olarak çeviriverdi. Sovyetler ülkesinin arkasından Avrupa'da, Asya'da, Latin Amerika'da ve Afrika'da, başka ülkelerde sosyalizm ve sosyalizme yönelme yoluna girdiler. Uluslararası işçi ve ulusal kurtuluş hareketleri büyük politik ve sosyo-ekonomik başarılar kazandı. Sömürgecilik sistemi ezildi. Büyük ve küçük halklar kendi güçlerinin ve kendi kaderlerinin efendisi olma gibi, vazgeçilmez haklarına sahip oldular. Genel demokratik hareket genişliyor, pekiyor. Barışçı güçlerin, ilerici gençliğin ve kadınların sesleri daha hızlı duyulmaktadır.

Kendileriyle düşünce ve amaç birliği, kopmaz ve dostluk bağlarıyla bağlı bulunduğumuz sosyalist ülkelerin halklarını içten ve kardeşçe selamlarız.

Sömürgecilikten kurtulan, ulusal kalkınma ve sosyal ilerleme yoluna girmiş olan halkları sıcakça selamlarız. Özgürlükleri ve bağımsızlıkları için savaşlarını kahamanca sürdüren halklarla derin bir dayanışma içindeyiz. Kardeşlerimiz olan ve kapitalist ülkelerde temel hak ve çıkarları için savaş veren emekçilere selamlarımızı iletiyoruz.

Ekim Devrimi'nden sonraki altmış yıl içinde insanlık çok ilerlemiştir. Dünya tanınmayacak kadar değişmiştir. Ama bugün de insanlık karşısında, çözüm bekleyen çok önemli sorular vardır.

İnsan zekasının ulaştığı başarılar; bilimsel-teknik gelişmenin sınırsız olanakları bugün her halka, her aileye, her insana layık bir yaşantı sağlayabilecek yetenektir. Böyle olmakla beraber, birçok ülkelerde büyük halk yığınlarının kaderi açlık, sefalet, hastalık, cahillik, haksızlık ve yarını için endişe, yoksulluk olarak kalmaktadır. Milyonlarca insan işsizliğe ve çalışma hakkından yoksunluğa mahkum edilmiştir. Sömürgecilik, faşizm ve ırkçılığın kalıntıları hâlâ daha yeryüzünden silinmiş değil. Ve nihayet en başlıcası da şu ki; yeni bir dünya savaşı tehlikesi kaldırılmamıştır. ve nükleer tehlike devam etmektedir.

Barış çağrısı, Sovyet Devleti'nin bayrağı üzerine, doğduğu anda yazılmıştır ve altmış yıldır, barışı savunmak için herşeyi yapmaktadır. Değişmez barış savaşı, silahlanma yarışına karşı genel ve tüm silahsızlanma için savaş—Sovyet dış politikasının bu soylu hedefleri— SSCB Anayasası'nda sağlama bağlanmıştır. Soğuk savaşın da, sıcak savaşın da ne olduğunu iyi bilen halkımızın iradesi işte budur.

Son yıllar içinde barışa önem verenlerin ortak çabalarıyla, uluslararası ilişkilerde karşı karşıya saflaşmaktan yumuşamaya, karşılıklı anlayışa ve adil işbirliğine yöneliş elde edilebilmiştir. Ama rahat olmak için henüz koşullar kullanılmamıştır.

Yumuşama yolunda karşımıza ciddi engeller çıkıyor. Son derece tehlikeli olan silahlanma yarışı akılsızca tirmandırılıyor. Militarizm muazzam kaynakları yuttuktan başka bütün insanlık için gerçek bir tehlike de yaratıyor.

Gerçek yerine yalan, dostluk yerine düşmanlık tohumları ekenler, üzerlerine ağır bir sorumluluk yükleniyorlar. Barış politikası yerine dünyayı soğuk savaşa geri çeken, insanlığı nükleer silâhların karanlığına itenler ağır bir sorumluluk yükleniyorlar. Yüzyılımızda barış içinde yanyana yaşamanın alternatifini yoktur ve olamaz da.

Biz bütün ülkelerin halklarına, parlamentolarına ve hükümetlerine başvurarak silahlanma yarışını durdurmak, yığınlarla insan kırma araçlarının yenilerini yapmayı yasaklamak, silahları ve silahlı güçleri azaltmak ve silahsızlanmaya başlamak için elden gelen herşeyi yapmaya çağırıyoruz.

Biz patlama tehlikesi taşıyan anlaşmazlıkları bir an önce ve adil bir şekilde halletmeye ve tüm uluslararası gerginlik ocaklarının kaldırılması için kararlı mücadeleye çağırıyoruz.

Bütün ülkelerin hkları, emekçileri, iyi niyetli insanları barış, yumuşama, sosyal ilerleme davası, ortak can davamızdır. Başarı, birliğimize kararlılığımıza bağlıdır. Savaş ve gericilik güçleri, birleşmiş barış güçlerimiz karşısında çekilecektir. Onları geri çekilmeye zorlamak gerek.

İkiyüz altmış milyon Sovyet halkı adına ilan ediyoruz:

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, SSCB Yüksek Sovyeti, Sovyet Hükümeti, tüm halkımız ileride de bütün gücüyle barışın ve barış içinde yanyana

yaşamının sağlamaştırılmasını, silahlanma yarışının durdurulmasını, uluslararası ciddi bir kontrole bağlı olarak tam ve genel silahsızlanmaya varınca ya kadar silahların azaltılmasını elde etmeye çalışacaktır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, SSCB Yüksek Sovyeti, Sovyet Hükümeti, tüm halkımız bundan böyle de halkların özgürlük ve bağımsızlığını savunanların, insanlığın soylu idealleri için savaşıyanların yanında olacaktır.

Leninin vasiyetlerine bağlı kalan Sovyetler Birliği, bundan böyle de barış, demokrasi, sosyalizm doğrultusundan ayrılmayacaktır.

SSCB YÜKSEK ŞURASI

SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

SSCB BAKANLAR KURULU

25 KASIM 1977

- Demirel: «İşbaşında bir hükümet varken CHP-AP koalisyonu düşünülemez.»
- Ankara'da hava kirliliği, Dünya Sağlık Teşkilatı'nın belirlediği tehlikeli sınırın 4.5 katına ulaştı.
- DPT'nin tüm daire başkanları ve şube müdürleri imzasıyla hazırlanan mektupta DPT

uzmanlarına dağıtılan 4. Beş Yıllık Kalkınma Plan Stratejisi için, «Kimin tarafından hazırlandığı bilinmeyen böyle bir belgenin teknik sorumluluğunu yüklenmeyi örgütsel ve kişisel onurumuzla bağdaşır görmüyoruz» denildi.

26 KASIM 1977

- Ecevit, AP'li seçmenlere, «AP'yi kurtarmak istiyorsanız CHP'ye oy verin» dedi.
- Ekvator'da devletin sahip olduğu şeker kamışı tarlalarında çalışan 2000 işçinin, ücretlerinin artırılması ve çalışma koşullarının düzeltilmesi için sürdürdükleri grevi kırmak için polis açtığı ateş sonunda 125 işçi öldü.
- Rodezya beyaz azınlık lideri Ian Smith'in yerli halka da oy hakkı tanıyan yeni planı, Zimbabve tarafından sert tepki ile karşılandı. Örgütün sözcüsü, Smith ile işbirliği yapacak siyah

liderlerin de düşman kabul edileceklerini bildirdi.

- İspanyol Komünist Partisi Başkanı Carrillo Çin Komünist Partisi ile görüşmelere başlamaya hazır olduğunu açıkladı.
- POL-DER: «Hak almak için direnen, ezilen kitlelerin karşısına polisi silah kullanarak çıkaranlara karşı direneceğiz.»
- Mısır Devlet Başkanı Sedat, Orta Doğu sorunu ile ilgili bütün tarafları, İsrail dahil, Cenevre Konferansı'nın hazırlıkları için Kahire'ye çağırdı.

27 KASIM 1977

- Ecvite, 1 Aralıkta Meclis'e sunulacak bütçenin Anayasa'ya

aykırı olacağını söyledi.

- DPT Müsteşar Vekili Ernam,

«4. Beş Yıllık Kalkınma Planının 30 Kasım'da Meclis'e verileceğini bu konuda verilen emirleri uygulamayan Planlama uzmanları için yasal haklarını kullanacağını» söyledi.

• İsrail, Sedat'ın yaptığı hazırlık görüşmeleri çağrısını kabul etti. İsrail Dışişleri Bakanı Dayan, «Üikesinin FKÖ ile hiçbir şekilde görüşmeyeceğini» söyledi.

28 KASIM 1977

- DPT Planlama Şube Başkanı Timur Erkman ve uzman Necati Mutlu, plan çalışmalarına katılmayacaklarını belirterek istifa ettiler.
- Amerikan doları, uluslararası borsada değer kaybetti.
- ODTÜ Rektör Vekili Nuri Saryal'ın evine ikinci kez patlayıcı madde atıldı.

29 KASIM 1977

- Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı stratejisi açıklandı: «5 Yılda 1 trilyon 3 Milyar liralık yatırım yapılacak.»
- DPT eski müsteşarlarından Ziya Müezzioğlu, «plan adı altında hazırlanmakta olan belgenin IMF'nin baskılarıyla ortaya çıktığını ve göstermelik bir davranış olduğunu» söyledi.
- Hazine Genel Sekreterliği, Maliye Bakanı'na gönderdiği yazıda Devlet Hazinesinin tehlikeli duruma geldiğini bildirdi.
- TSİP Genel Sekreteri Yalçın Yusufoglu, «Asgari Ücret Tesbit Komisyonunun işçi çıkarlarını değil, işveren çıkarlarını gözetecek biçimde oluşturulduğunu, asgari ücretin net 6 bin lira olarak belirlenmesi gerektiğini» söyledi.
- ABD, Sedat'ın Kahire Konferansı'na katılma çağrısını kabul etti.
- MSP, Çağlayangil'in Mısır gezisinin hükümet politikasına ters düştüğünü öne sürerek, geziye karşı çıktı.

30 KASIM 1977

- Dışişleri Bakanı Çağlayangil, resmi bir ziyaret için Kahire'ye gitti.
- Millî Eğitim Bakanı Mentеше'nin eğitim enstitüleri sınavlarının Danıştay kararına rağmen yapılmasını istediği genelgenin uygulanması da, Danıştay tarafından durduruldu.
- SEKA'da 11 bin işçiyi kapsayan lokavt ilan edildi.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı gezgin, «1978 yılı programının hazırlanış tarzında, hükümetin içindeki uyumsuzluğu gayet açık bir biçimde görmekteyiz» dedi.
- Sovyetler Birliği, Kahire Konferansı'na katılmayacağını bildirdi.

1 ARALIK 1977

- Türk lirasının değeri Mark'a göre yüzde 4 düşürüldü.
- Portekiz Başbakanı Soares, güvenoyuna başvuracağını açıkladı.
- Fransa'da komünist ve sosyalist

işçi sendikaları, üyelerini,
hükümetin aldığı son ekonomik
kısıntı önlemlerini protesto

etmek amacıyla 24 saatlik genel
greve çağırıldı.

2 ARALIK 1977

- Mısır Devlet Başkanı Sedat'ın İsrail'le yaptığı görüşmelere karşı çıkan Arap ülkeleri Trablusgarp'ta toplandı.
- ÖDTÜ'de komando işçilerin bombalı-silahlı saldırısında çok sayıda öğrenci yaralandı.

3 ARALIK 1977

- Hükümet, SEKA'daki grev ve lokavtı 1 ay erteledi.
- CHP lideri Ecevit, seçim gezisi sırasında Nizip'te faşistlerin saldırısına uğradı.

4 ARALIK 1977

- Türk-Mısır ortak bildirisine göre, iki ülke, Orta Doğu'daki son girişimler ve Kıbrıs konusunda görüş birliğine vardılar.
- Ecevit: «MC'nin tek kurtuluş yolu biran önce çekip gitmektir.»
- SBF Dekanı Geray: «Siyasal cinayetlerin durdurulması için anayasal kuruluşlar işbirliği yapmalıdırlar.»

5 ARALIK 1977

- Ecevit: «IMF'nin beklediği ve kapalı kapılar ardında sözünü aldığı önlemler paketi 11 Aralık seçimlerinden sonra açıldığında yeni zamlar gelecektir.»
- ODTÜ'de öğrenim yeniden başladı. Rektörlüğün aldığı karar uyarınca, 1927 personelden sadece 500 kadarı üniversiteye alındı.
- Trablusgarp Konferansı birlik sağlanamadan sona erdi. Irak dışındaki 4 Arap ülkesi ile FKÖ, Mısır'la ilişkilerini dondurmaya karar verdiler.
- AP Milletvekili İğşüzar: «Seçimden sonra grupta AP-CHP Koalisyonu istenecek.»

6 ARALIK 1977

- Demirel: «Türkiye karnı tok, sırtı pek ülkedir» dedi.
- Mısır; Libya, Suriye, Irak, Cezayir ve Güney Yemen'le diplomatik ilişkilerini kestikten sonra Moskova'daki büyükelçisini de geri çağırdı.
- Danıştay'ın aldığı «yürütmeyi durdurma kararına» rağmen, eğitim enstitüleri giriş sınavları yapıldı.
- ABD'de 130 bin maden işçisi, sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine greve gitti.

7 ARALIK 1977

- İstanbul'da komandolar tarafından kaçırılan iki öğrenciden birisi öldürüldü, diğeri ağır yaralandı.
- Türk Hukuk Kurumu Başkanı

Prof. Muammer Aksoy, MHP'nin faşist bir parti olduğunu ve Anayasa Mahkemesi'nce

kapatılmasının hukuksal bir zorunluk olduğunu söyledi.

9 ARALIK 1977

- NATO Kuvvetleri Başkomutanı Haig, Ankara'ya geldi.
- Portekiz'de güvenoyu alamayan Soares Başkanlığındaki azınlık Sosyalist hükümeti istifa etti.
- ODTÜ Rektör Yardımcısı Mehmet Kıcıman, Komando işçilerin çalıştığı idari bölümlerde çok sayıda patlayıcı madde ve tabanca ile çok güçlü bubi tuzağı bulunduğunu açıkladı.

11 ARALIK 1977

- Suriye Devlet Başkanı Esad, Orta Doğu sorununa bir çözüm bulma yolunda, Suriye'nin, Mısır tarafından çizilen doğrultuda hareket etmeyeceğini söyledi.
- Yerel seçimler bütün yurttta yapıldı.
- ODTÜ'de komando işçilerin saldırısında yaralanan öğrenci öldü.
- Konya Milletvekili Oğuz Atalay, Ankara Milletvekili Mustafa Kılıç ve Mardin Milletvekili Şerafettin Elçi AP'den istifa ettiler.

12 ARALIK 1977

- Yerel seçimlerde alınan kesin sonuçlara göre 42 ilde CHP, 15 ilde AP, 5 ilde MHP, 3 ilde MSP ve 2 ilde bağımsızlar belediye başkanlıklarını kazandılar.
- Diyarbakır belediye başkanlığına TSİP'in desteklediği bağımsız aday Mehdi Zana seçildi.
- IMF heyeti ile Türk hükümeti arasındaki ikinci görüşmeler başladı.
- Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Cenkçi, TRT Yönetim Kurulu üyeliğine getirildi.

bir YORUM

Mahalli Seçimler Sosyalistler Açısından Önemli Derslerle Doludur

11 Aralık mahalli seçimleri Türkiye halkı açısından gerçekten önemli sayılabilecek bir ortamda yapıldı. Faşizmin azgınca saldırdığı ve iktidar kandanından hızla tırmandığı, demokrasi güçleri üzerinde amansız bir baskı ve terör dalgasının estirildiği, pahalılığın ve işsizliğin emekçiler açısından çekilmez bir hal aldığı, Uluslararası sermaye çevrelerinin IMF eliyle, bağımlı ka-

pitalist ekonomiye ağır faturalar ödetme gayretleri içinde bulunduğu ve bütün bunlara bağlı olarak demokrasi güçlerinin dağılık olduğu ve birlik için umut verici bir gelişmeye rastlanmadığı ortamda girilen mahalli seçimler, ister istemez, Demokrasi güçleri ile Demokrasi düşmanları arasında bir hesaplaşmaya dönüştü. Nitekim seçim sonucu izlenen siyasal gelişmeler, bu hesaplaşmanın bir ürünü olarak değerlendirilmelidir.

11 Aralık mahalli seçimlerinden çıkarılacak pek çok ders vardır ve bu dersler demokrasi güçleri açısından olduğu kadar özel olarak sosyalistler açısından da önem taşımaktadır. Halkımız MC'ye olan öfkesini seçim sandıklarına sayısal olmasa da politik olarak yansıtmiş ve eğilimini demokrasi saflarından yana belli etmiştir. Özellikle MC'nin ekonomik baskılarının dolaysız etki alanı içinde bulunan büyük kent emekçileri ve dar gelirli tüm yurttaşlar, «MC'ye hayır!» dediklerini sayısal olarak da seçim sandıklarına yansıtmışlardır ve zaten yığınların tavır alışının politik karakterinin ölçütüde büyük kent emekçilerinin siyasal tercihleri olsa gerektir.

Ama öte yandan seçimler, demokrasi güçleri için de umulan başarıyı yansıtmamıştır ve seçimlerin bu yanından ders çıkarmak ise özel olarak sosyalistlere düşmektedir. Demokrasi saflarının dağılıklığının baş sorumlusu, hiç şüphe yoktur ki sosyalistlerin dağılıklığıdır. CHP'nin demokrasi saflarına yan çizmesi ve sosyalistleri görmezlikten gelmesi de elbette ki dağılıklığın etkin unsurlarından biridir ama CHP'nin bu tavrını aşacak ve onu hizaya getirecek bir sosyalist birlik varolmadıkça, demokrasi güçlerini dağılıklıktan kurtarmak mümkün olmayacaktır.

Seçimlerde demokrasi güçlerinin birliğini savunan tek sosyalist Parti TSİP olmuştur. TSİP, denebilir ki: seçim çalışmalarını, demokrasi güçlerinin birliği ilkesi üzerine inşa etmiştir. Propoganda ve ajitasyon çalışmalarını bu noktada yoğunlaştıran TSİP mahalli seçimlerin, bu açıdan ortaya çıkmış önemli bir fırsat olduğunu, seçimler gibi somut ve kitlesel bir olayda bir araya gelmeyenlerin başka şartlarda ve platformlarda bir araya gelmelerinin çok daha zor olacağını bilen ve bu noktadan çıkarak seçim işbirliğinde ısrar eden TSİP'in bu politikası umulan yankıyı bulmamıştır. Gerçi kitleler, özellikle ileri demokrat unsurlar TSİP'in politikasını sempatiyle karşılamışlar ve doğruluğunu kabul etmişlerdir ama sol siyasi hareketler bu politikadan gerektiğince etkilenmemişlerdir.

Ancak seçim sonuçları bir gerçeği açığa çıkarmıştır: Halkımız dağılık bir sosyalist harekete güvenmiyor.

Çünkü, seçimlerde sosyalistlerin aldıkları oyların toplamı yüz binin altında kalmıştır. Halbuki bu rakam hiç bir zaman sosyalist oy potansiyelini yansıtmamaktadır. 1963 yılında 300 bin civarında olan sosyalist oyların bugün bir milyon civarında olması mümkündür. Ne var ki, bu oy potansiyeli, güçlü bir sosyalist önderlik göremediği için sosyal demokrasiden kopamamaktadır.

Seçimlere katılan sol partilerden TİP 61 bin oy almıştır. TSİP'in aldığı oylar ise 28 bin dolaylarında kalmıştır. TİP 167 seçim bölgesinde seçimlere katılmıştır. TSİP'in seçimlere katıldığı seçim bölgesi ise sadece 73 dür. Yani oyların sayısal değerlendirmesi, bu iki partinin politikalarının kitlelerden aldığı onayın ölçüsü olmamaktadır. Kaldı ki, TSİP, seçimlere katılmadığı yerlerde oylarını TİP'e vermeleri için taraftarlarına açık çağrıda bulunmuştur. Böylece TSİP, birlikten yana olduğunu kanıtladığı kadar, birliğe faydacı bir açıdan yaklaşmadığını da göstermiştir.

Mahali seçim sonuçları sosyalistler açısından övünülecek değil, üzerinde düşünülecek bir olaydır. Sadece düşünmek değil, bu sonuçlardan mutlaka ve mutlaka gerekli dersleri de çıkarmak gerekiyor. Seçim politikasını «bir oy daha fazla» anlayışı üzerine inşa etmek nasıl yanlışsa, alınan bir fazla oyu birliğin önüne engel olarak çıkarmak da o ölçüde yanlış olacaktır. Çünkü seçimler sosyalistlerin gücünü değil kitlelerin olgunluğunu gösteren olaylardır. Ve kitleler olgunluklarını, sosyalistlerin zaafalarını ve dağınkılığını onaylamayarak göstermişlerdir. Seçim sonuçlarının bu bilimsel ilkeye sadık kalınarak değerlendirilip, değerlendirilmediği de, «sosyalistlerin olgunluğunu» gösterecektir.

14 ARALIK 1977

- Kahire Konferansı başladı. Konferansa Sovyetler Birliği, Libya, Ürdün, Suriye, FKÖ katılmadılar.
- Türkiye ile ABD arasındaki 175 milyon dolarlık askeri kredi anlaşmasının ilk bölümü imzalandı.
- ABD, Japonya'nın bu ülkeye yaptığı ihracatı 2-3 ay içinde azaltmaması halinde sert ekonomik önlemlere başvuracağını açıkladı.
- Bank-Sen Sendikası Garanti Banka'sının tüm şubelerinde grev kararı aldı.
- AP Milletvekilleri Meten Tan ve Güneş Öngüt AP'den istifa ettiler.

15 ARALIK 1977

- Kıbrıs Cumhurbaşkanı Kipriyanu'nun oğlu, EOKA-B örgütü tarafından kaçırıldı.
- ODTÜ öğretim üyeleri Genel Kurulu, eski rektör Hasan Tan tarafından atanan işçilerin işlerine son verilmesini istedi.

16 ARALIK 1977

- Rize Milletvekili Tuncay Mataracı, AP'den istifasını Meclis Başkanlığına gönderdi.
- Mete Tan: «AP'den ayrılanlar, bu hükümete kırmızı oy,
- kurulacak CHP hükümetine beyaz oy verecek.»
- Güvenlik Konseyi, Kıbrıs'taki BM Barış Gücü'nün süresini 6 ay uzattı.

17 ARALIK 1977

- MC hükümeti kurulurken olumlu oy veren Elazığ Bağımsız Milletvekili Septiakoğlu, «Bu hükümetle sorunlara çözüm bulunamayacağı ortaya çıktı» dedi.
- Yunanistan Başbakanı Karamanlis'in yeni hükümeti güvenoyu aldı.

18 ARALIK 1977

- EOKA-B örgütü tarafından kaçırılan Kipriyanu'nun oğlu serbest bırakıldı.
- İstanbul'da CHP'li bir muhtar

yayılım ateşine tutularak öldürüldü.

- 10 Bağımsız milletvekili, grup olarak yayınladıkları deklarasyonda yeni bir koalisyonu destekleyeceklerini belirttiler.

- IMF, Türk hükümeti ile anlaşma imzalamak için Türk lirasının yüzde 30 oranında devalüe edilmesini ve bu devalüasyonun bir seferde yapılmasını istedi.

19 ARALIK 1977

- Türkiye ile Uluslararası Para Fonu arasında üçbuçuk aydır sürdürülen görüşmeler, bir sonuca bağlanmadan kesildi.
- Pakistan'da Başbakan Butto'yu devirdikten sonra yönetime el

koyan General Ziya-ül Hak'ın Çin Halk Cumhuriyeti'ne yaptığı gezi sonucunda yayınlanan ortak bildiriye, iki ülke arasında herhangi bir görüş ayrılığı bulunmadığı belirtildi.

20 ARALIK 1977

- AP Milletvekilleri Enver Akova ve Ahmet Karaarslan AP'den istifa ettiler.
- Vehbi Koç: «Darboğazdan çıkana kadar enerji temin

edecek yatırımlar dışında yeni yatırım yapılmamalı.»

- FKÖ: «Begin'in planına bütün olanaklarla karşı koyacağız.»

21 ARALIK 1977

- AP Ortak Grubu, hükümet sorunu için, «Muhalefetten gensoru beklemeyi» kararlaştırdı.

- İsrail Başbakanı Begin: «Mısır'la ikili anlaşma imzalayabiliriz.»

TÜSTAV

Günümüzde Proletarya Enternasyonalizmi

Hermann AXSEN

Günümüzde proletarya enternasyonalizminden sözedildiğinde, bunun anlamının, Büyük Ekim Devrimi'nin ve onun 60 yıllık yaşamının, insanlık tarihinin yol göstericisi olduğu, proletarya enternasyonalizminin bir gerçeklik, güçlü bir gerçeklik olarak varolmasının buna bağlı olduğunun kastedildiği açıktır. Hiç bir tarihsel olay, bu ölçüde kesin ve açık belirlemeler yapmamıza elverecek kadar açıklığa ulaşmamıştır. Ekim Devrimi ve Sovyet iktidarının 60 yılı ile proletarya enternasyonalizmi arasındaki organik bağlantı, bu gün enternasyonal komünist hareket içinde ve dünyadaki tüm devrimci süreçlerde kendini şekil ve içerik olarak dipdiri bir biçimde sunmaktadır. Bu sav, objektif bir temele dayanmaktadır ve bu temel, uluslararası sınıf mücadelesi, yani sosyalizmle kapitalizm arasında cereyan eden mücadeledir.

En başta sosyalizmin her alanda güçlenmesi, ulusal kurtuluş hareketlerinin gelişmesi ve elde ettiği zaferler, kapitalist ülkelerdeki işçi hareketleri ve anti-tekelleşme halk hareketleri gibi, güç ilişkilerinde uluslararası düzeyde yeni ve köklü değişimlere yol açan, ulusal ve sosyal devrimlerin başarısını garanti eden gelişmeler, enternasyonal devrimci hareketin güçlenmesine katkıda bulunuyor. Sosyalizm, üç kıtada kök saldı ve dördüncü kıta olan Afrika'da, karşı konulmaz gücüyle tırmanmaktadır. Çağımızın üç büyük temel devrimci gücünün ortak ilerleyişi, beraberinde Endonezya ve Şili gibi acılı örnekler getirse de, proletarya enternasyonalizminin değerlendirilmesinde esas kriterimiz, onun, sosyalizm davasını sürekli ileriye doğru götürüyor olmasıdır.

Ancak bunun yanında ve buna bağlantılı olarak, proletarya enternasyonalizmi platformunda yoğunlaşan tartışmalardan, barış içinde bir arada yaşama siyasetinin başarılarını ve emperyalizmin bu siyasete karşı ideolojik saldırıları da saymak gerekir. Sınıflar mücadelesi yükseldikçe ve siyasi buhranlar derinleştikçe emperyalizmin ideolojik saldırıları

ad yoğunlaşıyor. Üç devrimci temel gücün ve dünya komünist hareketinin saflarında zaafılar yaratabilmek için bütün gücünü sarfeden uluslararası tekeller kapitalizm, acentalarını, politik temsilciликlerini, diplomatik ve ideolojik silahlarını kullanıyor, saldırılarını özel bir çabayla proletarya enternasyonalizminin başarılarına ve yüksek ruhuna yöneltiyor. Emperyalizmin bu saldırıları, uluslararası planda bir takım gelişmelere de yol açmaktadır. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 60 yıllık tarihi ve güçlü bilimsel deneyimlerine rağmen enternasyonalizmin varlığı bile tartışma konuları arasına girebiliyor. Proletarya enternasyonalizminin güncelliği ve geçerliliği tartışılıyor. Elbetteki tartışmaların somut temelleri vardır. Emperyalizmin yoğun ideolojik saldırıları, anti-emperyalist hareketin olağanüstü gelişmesi, proleter olmayan milyonlarca insanı devrimci saflara çekmektedir. Dolayısıyla saflarda sürekli görüş değiştiren kararsız unsurlar, gereğince eğitilmemiş olan sınıf ve zümreler, proletarya enternasyonalizminin «eskimiş» olduğu görüşüne kadar uzanabilen bir yelpaze içinde yer alıyorlar. Bu yüzden, yeni ve geçerli bir enternasyonalizmin gerekliliğinden söz ediyorlar.

Şüphesiz Büyük Ekim Devrimi ve onun gücünden doğmuş olan dünya devrimci süreci, Marksizm-Leninizm teorisinin gelişmesine, zenginleşmesine ve proletarya enternasyonalizminin içeriğinin değişmesine etkide bulunmuştur. İşçi sınıfının henüz hiç bir ülkede zafere ulaşmadığı «Komünist Manifesto», Birinci ve İkinci enternasyonal günlerinde, proletarya enternasyonalizminin içeriği, her şeyden önce, proletaryanın uluslararası sınıf ilişkilerinin toplamının, uluslararası proleter sınıf gruplarının ve ülke partilerinin ilişkilerinin toplamının ifadesiydi. Ama bugün proletarya enternasyonalizmi, daha geniş güçleri kuşatmaktadır. Dünya komünist ve işçi partilerinin ilişkilerinin yanında, devletler arasındaki, sosyalist ülkeler halkları arasındaki, devrimci işçi hareketleri arasındaki ve ulusal kurtuluş güçleri arasındaki ilişkileri de proletarya enternasyonalizminin kapsamı içinde sayıyoruz.

Elbetteki bu alanda ortaya çıkan bütün akımlara, proletarya enternasyonalizminin yüce düşüncesi önderlik etmiyor. Bu mümkün de değildir. Proletarya enternasyonalizminin eyleminin ve düşüncesinin esas temeli, işçi sınıfının sınıf mücadelesi, Sosyalist Dünya Sistemi ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleridir. Ulusal-devrimci kurtuluş hareketlerinde partiler, halklar ve sosyalist yolu gösteren güçler sık sık istenmedik muhalefetlerle karşılaştıklarında, proletarya enternasyonalizminin düşüncelerine ve etkinliğine güveniyorlar. Bu nedenle uluslar arası işçi sınıfının ve onun marksist-leninist partilerinin, kurtuluş ve ilerleme güçleriyle, sıkı, geniş ve içten bağlantılar, uzun vadeli ve adil bir temele dayalı olarak dayanışma ve işbirlikleri oluşturulması bir görevdir.

Bu gereklilik, anti-tekel birlikten yana olanlardan ve ulusal kurtuluş güçlerinden de bazı sorumluluk ve görevler ister. Bu, anti-monopolist ve anti-emperyalist mücadele ilkelerinde tüm devrimci güçlerin uyuşmalarının zorunluluğu anlamına gelir.

Devrimci mücadelenin bütünü içinde milyonlarca insan için, ulusal kurtuluş savaşı veren ve vermeye hazırlanan halklar için, anlamı büyük olan enternasyonalizm davasına ters düşen burjuva ve küçük burjuva ideolojiler, kaçınılmaz olarak uluslar arası işçi sınıfı hareketinin devrimci saflarına sızmaktadır. Proletarya enternasyonalizminin önem ve kavramının, zamanımızın bütün devrimci güçleri tarafından kavranmamış olmasından ötürü, proletarya enternasyonalizminin önem ve geçerliliğini sağlayan ilkelerin korunması, işçi sınıfının uluslararası mücadele ilkelerine zarar veren burjuva ve küçük burjuva reformizmi ile ulusal önyargıların yok edilmesi gerekiyor.

Bugünkü dünya devrimci hareketinin içinde yer almakta olan tüm gelişmeler, işçi sınıfı hareketleri, sömürgeciliğin yok edilmesi ve anti-emperyalist ve anti-monopolist güçlerin geniş birliğinin sağlanmış olması, yalnızca Ekim Devriminin düşünsel temeli üzerinde mümkün olabilmiştir ve her şeyden önce bu temel in sarsılmaması için, devrimci güçlerin bizzat bu varoluş nedeninin zaafa uğratılmaması için çaba harcamak gerekiyor.

Zamanımızın üç esas devrimci gücünün ve dolayısıyla uluslararası devrimci hareketin kazanacağı başarılar, kurtuluş hareketlerinin zamanında hedefine ulaşabilmeleri, proletarya enternasyonalizmi düşüncesinin yaygınlaşmasının ölçüsü olacaktır. Çünkü, çağımızın tek tutarlı devrimci sınıf olan işçi sınıfının tarihsel misyonu, kendi kurtuluşuyla birlikte, tekelci kapitalizmin etkilediği tüm diğer toplumsal sınıf ve zümreleri de kurtarmaktır. Bir başka deyimle, proletarya enternasyonalizminin değeri, devrimde, sosyalizmin ve komünizmin inşasında, işçi sınıfının uluslararası hegemonyasının ve öncülüğünün tarihsel zorunluluğundadır, bu zorunluluğun açığa çıkmasındadır. Bu nedenle, devrimci mücadelenin daha çok gelişmesi, enternasyonalizm ilkelerinin daha çok ülkede pratik başarılar elde etmesi, daha geniş bir alanda azami propagandasının yapılması, anti-emperyalist güçlerin evrensel birliğinin gerçekleştirilmesi için olumlu şartları yaratabilecektir.

Proletarya enternasyonalizminin ilkelerinin genişlemesi ve savunulması için dünya komünist ve işçi partileri, 1969 Haziranında uluslararası geçerliliği olan kararlar aldılar. Ve bunu şöyle formüle ettiler: «Sosyalist ülkeler halkları, proletarya, kapitalist ülkelerdeki demokrasi güçleri, ezilen halklar, emperyalizme karşı barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi, sosyal ilerleme ve sosyalizm mücadelesinde birleşiniz!» Aynı zamanda

Avrupa komünist ve işçi partileri 1976 Haziranında Berlin Konferansında şunu belirttiler: «İllerleme ve barışın avrupadaki zaferi, komünist ve işçi partilerinin, en geniş politik ve toplumsal güçlerin birliği temeli üzerinde anlaşmaları ve yakınlaşmaları ile mümkün olabilecektir. Bu, çok yönlü ve zahmetli bir çalışmayı gerekli kılıyor.»

—Proletarya enternasyonalizmi, ulusal ve uluslararası güçler—

Proletarya enternasyonalizminin güncel niteliği üzerindeki tartışmalarda ulusal ve uluslararası ilişkilerin bağlantısı özel bir önem taşımaktadır. Ulusal ve uluslararası ilişkilerin birlikteliği, meselenin esasını teşkil ediyor. Marks ve Engels, gündemde olanın, işçi sınıfı mücadelesinin ulusal alanda gelişmesi olduğunu, devrimin ulusal sınırlar içinde gerçekleşeceğini belirttiler. Komünist ve işçi partilerinin yoğun tarihi deneyleri, özellikle kapitalizmin derin buhranlar geçirdiği çağda, kapitalizmden sosyalizme geçişin yollarını belirledi. Buna göre, ulusal ve uluslararası durumun ayrıntılarıyla gözlenmesi, özellikle, her ülkede ulusal özelliklerin dikkatle gözönünde bulundurulması gerekiyor. Leninistler, sosyalist devrimin sosyalizmin ve komünizmin inşasında, kendi ülkelerindeki işçi sınıfının, halkın ve ulusal devrimci güçlerin, esas belirleyici güçler olduğunu düşünürler. Devrimin ulusal anlamını küçük görmek çok zararlı olur.

Ancak, Marksist-Leninist bir partinin sorumluluğunu ve mücadelesini, kendi ülkesinde yeni toplumsal düzenin kurulması için mücadeleyle, devrim için mücadeleyle sınırlamak, tekyanlılıktır. Her kurtuluş mücadelesi, kendi ülkesinin kaynaklarından daha geniş olan ulusal ve uluslararası kaynaklardan yararlanmaktadır. İşçi sınıfı ve tüm ülkelerin halkları, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinde, devrimin zaferine kadar ve sosyalizmin inşasında, belirli ölçülerde uluslararası ilişkilerden güçler dengesinden, uluslararası tekelci kapitalizmin saldırılarından ve enternasyonalist bağlarının karakterinden etkilenir. Tarih, hiç bir «ulusal» devrim tanımaz. Marks ve Engels'in isbatladığı gibi; işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinin ulusal ve uluslararası bağlantıları, kapitalist ekonominin ve burjuva sınıf egemenliğinin uluslararası doğasından kaynaklanır. Çağımızın karakteri, kapitalizmden sosyalizme geçiş olarak belirlenmektedir ve sosyalizmle emperyalizm arasındaki çelişki esas çelişkidir.

Sınıf mücadelesinin karmaşık koşulları içinde bazan ulusal ve uluslararası ilişkiler arasında zıtlıklar olabilir. Biz bu zıtlıkların olumsuz gelişmelerinden değil, aksine, komünizmin ve işçi sınıfının çıkarları açısından bu zıtlıkların diyalektik birliğini gerçekleştirmekten yanayız.

Zaman zaman ulusal olanın mı, yoksa uluslararası olanın mı üstün

olduğu tartışmalarına rastlarız. Halbuki istenen, bu ikisinin organik birliğidir. Ne ulusal olan uluslararası olandan ve ne de uluslararası olan ulusal olandan, üstün değildir. İşçi sınıfının sınıf ilişkilerinin, ulusal ve uluslararası alanda tek ve aynı şey olduğudur önemli olan. Üstün olan bu birliğin kendisidir. İşçi sınıfının sınıf ilişkilerinin bu karakterinin önemi üzerinde titizlik gösterilmesi, Proletarya enternasyonalizminin geçerliliğinin ölçütüdür.

Komünistler, işçi sınıfının ilişkilerinde, Büyük Ekim Devrimi'nin önderi Lenin'in işaret ettiği ilkeler doğrultusunda hareket ederler Komünistlerin izlediği doğrultu, uluslararası geçerliliği olan tek doğru yoldur. Çünkü bu yol, dünya devrimi karşısında gösterilen korkaklıktan, küçük burjuvazinin inançsızlığından, kendi vatanını ve dolayısıyla kendi vatanının burjuvazisini savunmaktan, öteki halklara kulak tıkayan ulusal istemlerden ve ön yargılardan farklı bir şeydir. Komünistlerin siyaseti, aynı zamanda Avrupa devriminin başarısı için tek güvencedir. Proletaryanın enternasyonalist stratejisi ve taktikleri, her hangi bir ülkede veya bütün ülkelerde devrimin gelişmesine ve alevlendirilmesine yardım etmektedir.

Büyük Ekim Devrimi'nin 60 yıllık deneyimleri proletarya enternasyonalizminin Leninist kapsamının geçerliliğini isbatlamıştır. Rusya'da sosyalizmin inşa edilmesi, uluslararası devrime sağlanan en büyük destek olmuştur. Bir kaç örnekle bu 60 yılın gerçekliğini görmek olasıdır:

Lenin'in partisinin, SBKP'nin iktidarında sovyet halkının proletarya enternasyonalizminin ilkelerine, bu ilkelerin hayata geçirilmesindeki sabır ve doğru tesbitlerine, özellikle enternasyonalist ilişkilerde ulusal ve uluslararası olguların ve sınıf ölçülerinin bağlantılarına çok yüksek bir dikkat gösterildiği izleniyor. Brest-Litovsk barış anlaşması, bu anlaşmanın ardından ve kapitalizmin kuşatması içinde ve bir tek ülkede sosyalizmin inşasının başarılması, daha sonra faşizmin uluslararası planda parçalanması, Avrupa ve Asya halklarının kurtuluş savaşlarının başarısı, sosyalist dünya sisteminin gerçekleşmesi, Vietnam, Laos, Küba, Angola devrimleri ve D.A.C'ne yapılan inkar edilemez engin yardımlar...

Sovyetler Birliğinin faşizmi ağır bir yenilgiye uğratması Alman topraklarında Doğu Alman Cumhuriyeti'nin (D.A.C.) kurulumu için elverişli şartları yaratmış bulunuyordu. Alman topraklarında savaş sonrası ortaya çıkan gelişmeler, sınıflar mücadelesinin, sosyalizm lehine çözülebilmesi ulusal ve uluslararası ilişkilerin, bağlantıların zorunlu olduğunu gösteriyor. Alman Sosyalist Birlik Partisi, kurulduğundan bu yana bütün gücünü, demokratik, ileri, barışçı bir Almanyanın kurulması için ortaya koydu. Bunun için partimiz sabırlı ve inatçı bir çalışma sürdürdü. Tüm Alman halkı, emperyalizme ve tekellerin egemenliğine karşı mücade-

yi birlikte yürüttü. Ancak o dönemin tarihi şartlarında ve kapitalizmle sosyalizm arasındaki güç ilişkileri açısından bütün Almanya'nın sosyalizm doğrultusunda ilerlemesi için elverişli olanaklar ortaya çıkmadı. Emperyalistlerin ve tekellerin amacı, bütün Almanya'da sömürü düzeninin sürdürülmesinin mümkün olmayacağını anladıktan sonra, halkın bir bölümünü anavatandan ayırmak ve Federal Almanya'yı kurmaktı. Topraklarımız üzerindeki büyük tarihi ilerleme ve sınıf mücadelesinin şartları, Demokratik Alman Cumhuriyetinde sosyalizmin kuruluşuna yo-laçtı. Bu gün Alman topraklarında sosyalist DAC ve kapitalist FAC gibi iki devlet ve iki ayrı düzen, Sosyalist DAC ulusu ve kapitalist FAC ulusu gibi iki ayrı ulus karşı karşıyadırlar. Bu durum ve son çeyrek yüzyılın ta-rihi, sınıf ilişkilerinde ve sınıflararası ilişkilerde en son belirleyici olan etkenin, toplumsal gelişmenin asli unsurunun, ulusal bir sorun olduğ-u nu göstermektedir.

Uluslararası sınıf mücadelesinin görünüşleri içinde, proletarya enternasyonalizminin sadece tarihsel etkinliğini değil, başarılarını da görmek mümkündür. Proletarya enternasyonalizminin belirleyici rolü-nün inkar edilmesi, ulusları, milliyetçiliğe, küçük burjuva sosyalizmine ve bugün Çin'de olduğu gibi maocu liderlerin hegemonyacılık düşün-cesine ve büyük devlet şovenizmine götürür.

Maoculuğun ideolojisi ve pratiği, Marksizm-leninizmin temel ilkesi olan proletarya enternasyonalizmine ve sosyalizmin barış davasına kar-şı yaydığı kuşkuyla ihanetini belgeliyor. Çin Komünist Partisi'nin onbi-rinci kongresinin izlediği hat bunun en açık örneğidir. Bu kongre «sü-per güçler»in dünyayı kaçınılmaz bir savaşa iteceklerini, bu savaşın «üçüncü dünyayı da saracağı»nı ifade ediyor ve «Çin bu savaşın dışın-da kalacak ve tek büyük devlet olarak dünyaya hükmedecektir» sonu-cuna varıyor. Bu yol, marksizm-leninizmin ve proletarya enternasyona-lizminin karşısına, küçük burjuva şovenizmini çıkarmaktan başka bir anlama gelmez.

Proletarya enternasyonalizminin anlamı derinleşmektedir.

Dünya devrimci hareketinin birliği kavramının, ilerleme güçlerinin farklı yollarının bulunduğu ve bu farklılıkların bir arada bulunuşu ola-rak algılandığına rastlanmaktadır. Leninin çok önceleri belirtmiş oldu-ğu gibi, sosyalizmin, dünya çapında yaygınlaşması, bu hareketin ve or-taya çıkacak proletarya diktatörlüklerinin, farklı biçimler alacağı şeklin-deki görüşlerin mekanik algılanmasından başka bir anlamı olmayan bu tür görüşler, Lenin'i doğrulayan 60 yılın pratiğinde defalarca mahkum ol-muşlardır. Farklı geçiş biçimleri ve sosyalizmin inşasında geçerliliği olan farklı yollar, başta Sovyetler Birliğinde ortaya çıkmıştır. Sovyet cumhu-

riyetlerinin proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirmelerine rağmen, bu yol, orta asya ve doğunun öteki milliyetlerinde, kapitalist olmayan yol olarak somutlandı. Moğolistan Halk Cumhuriyetinin başarısından Hindicinin ülkelerinin ve Kübanın devrimlerine kadar, sosyalist dünya sisteminin yaygınlaşması süreci, Afrika ülkelerinin ulusal demokratik devrimleri ve DAC'da sosyalizmin inşası, kapitalizmden sosyalizme geçiş aşamalarının farklı biçimlenişleri yanında, tüm bu devrimlerin belli ortak yasalara bağlı olarak gerçekleşmiş olmaları marksizm - Leninizmin doğruluğunu gösterdi ve bu farklı biçimlenişler onun muhtevasını zenginleştirdi.

Halk demokrasilerinin zaferi ve ulusal demokratik devrimler, elbette ki öncelikle halkların kendi eserleri olarak görülmelidir. Fakat bu devrimlerin özellikle çağımızda, yani Ekim Devriminin damgasını taşıyan çağda, enternasyonalist güç ilişkilerine ve bu ilişkilerin uluslararası bağlantılarının o devrimci harekete yönelen karşı devrimci müdahaleyi engelleyerek yarattığı elverişli şartlar olmaksızın gerçekleşebileceğini düşünmek mümkün değildir.

Büyük Ekim Devrimi'nden buyana geçen 60 yılın zaferlerle dolu içeriği, Marksizm bilgisinin, gerçeklik içinde sürekli doğrulandığını ve asla yanılmadığını gösteriyor. Sömürücü sınıflar hiç bir ülkede ve hiç bir zaman, konumlarını mücadelesiz terketmediler. Aksine emperyalizm uluslararası alanda her zaman müdahaleci olarak yer aldı ve devrimlere karşı, karşı-devrimci saldırılarda bulundu.

Örneğin: Sovyet devrimi, Sovyet halklarının, 14 emperyalist devletin müdahaleci saldırılarından kendini korumasıyla başarıya ulaştı. Soğuk savaş yıllarında Avrupa ve Asyada ortaya çıkan devrimleri boğmak ve böylece Büyük Ekim Devrimi'nin Ülkesini kuşatma altında buldurmak, emperyalizmin başta gelen amacıydı. Barış ve sosyalizm güçlerinin son yıllardaki üstün başarıları, Vietnam, Laos, Küba ve DAC'ın yaşadığı deneyler, dünyanın iki uluslararası bloka ayrıldığı şartlarda, işçi sınıfı ve bütün antiemperyalist güçlerin enternasyonalist birliğinin ne denli önemli ve gerekli olduğunu kanıtladılar.

Devrimci harekette genel enternasyonalist birliğin yanında, değişik birliklerin ortaya çıkmış olması, dünya devrimci hareketinin diyalektiğinin son bulduğu anlamını taşımaz. Çünkü onun birliği ve diyalektiği, halkların mevcut koşullarda ve sürekli olarak özgül biçimlerden sosyalizme geçişi ile öte yandan bu geçişlerin enternasyonalist karakterlerini ortaklaşa ifade eder. Zaten çağımızın devrimci doğrultusunu belirleyen temel karakter de budur.

Toplumsal olaylar geliştikleri ölçüde dünya devrimci hareketini de etkiliyorlar. İlerlemenin bütün görünümelerini kapsamına alan zamanımı-

zın enternasyonalizmi bu yüzden muazzam ölçülerde büyüdü ve önemi yükseldi. Bu, birinci olarak üretimin ve ticaretin uluslararasılaşması olgusunu ifade ediyor. Her iki sistem de, yani sosyalizm de, kapitalizm de, bu nesnel ekonomik sorunla yüzyüze geliyorlar. Bu alanda egemen olmaya yönelik rekabet, sosyalizmle kapitalizm arasındaki ekonomik yarışmayı önemli kılmaktadır. Böylece, birbirlerinden farklı olan pek çok olgu, örneğin: doğal çevrenin, toprakların, denizlerin, havanın ve dünyanın korunması, enerji sorunları, gelişmeye bağlı olarak açlık ve hastalık sorunları bugün gerçekten global karakterli tek bir probleme dönüşmüş bulunuyor. Bütün bu problemlerin çözümünde emperyalizm baş engel olarak görünmektedir. Bu ödevlerin üstesinden gelebilecek tek güç, anti-emperyalist, barışsever ve ilerlemeden yana güçlerin uluslararası birlik ve dayanışması olabilir.

Uluslararası devrimci dayanışmayı önemli kılan ikinci faktör ise, dünya barışı için mücadele ve termonükleer bir savaşa karşı tavır alma sorunudur. Dünya devrimci hareketinin amaçlarının odak noktasını oluşturan, silahlanma tehdidinin ortadan kaldırılması ve silahsızlanmanın gerçekleştirilmesi, dünyadaki tüm barış yanlısı güçlerin ve bütün ülkelerin ortak hareket etmesiyle çözümlenebilecek bir görevdir.

1969 toplantısı ve 1976 Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı belgelerinin esas aldığı gibi, en önemli ödev, nükleer bir savaşa karşı en geniş cephenin yaratılması, silahların sınırlandırılması ve gerçek bir silahsızlanma ile kalıcı barış şartlarının yaratılması ve bu ilkelerin hayata geçirilmesidir. Bugün haklı olarak söylemek mümkündür ki, tüm anti emperyalist barış güçlerinin ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin birliği, ilk elden gerçekleştirilmiş ve kısacası proletarya enternasyonalizmi düşüncesi geniş ölçüde destek bulmuştur. Uluslararası birliğin unsurları artık barış düşmanlarına karşı ortak mücadele veriyorlar. Nötron bombasına karşı en geniş yığınları, 1969 toplantısı ve 1976 Berlin konferansı belgelerinin gösterdiği doğrultuda seferber ediyorlar.

Ve nihayet sınıf mücadelesinin uluslararasılaşması gittikçe derinleşiyor. Bunun anlamı ise, dünya sosyalist sisteminin dünya çapında etkinliğinin artması, gücünü çoğaltması ve gelişmesi, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin yükselişinin yanında kapitalizmin krizlerinin derinleşmesi, ticaretin ve üretimin evrensel karaktere bürünmesi ve barış mücadelesinin bütün dünyayı sarmış bulunmasıdır.

Proletarya enternasyonalizminin kriteri olarak SSCB ve SBKP ile ilişkiler

Proletarya enternasyonalizminin içeriğini açıklarken insanlığın ilerlemesinde başrolü oynayan sovyetlerden söz etmemek, sorunu eksik an-

lamak ve bilim dışına çıkarmak olurdu. Alman Sosyalist Birlik Partisi, dünya komünist hareketinin temel ilkesi olan proletarya enternasyonalizminin gereklerine sadıktır. Yoldaş Erich Honocker IX. Parti Kongresinde bu durumu açıklamış ve partimizin, proletarya enternasyonalizminin ayırddedici özelliği olarak, komünist partilerinin SBKP ile olan ilişkilerini gördüğünü açıklamıştır.

Bizim bu kanaatimiz, sadece ve sadece, Büyük Ekim Devrimi'nin, 60 yılı geride bırakan devrimci mücadelesinin deneylerinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca bu kanaatimiz, Doğu Alman Cumhuriyetindeki sosyalist devrimin deneylerine de yaslanıyor. Alman topraklarında işçi-köylü iktidarının kurulmasından ve ülkemizde sosyalizmi inşa edişimizden çıkardığımız sonuçlar bu kanaate ulaşmamızı sağlıyor.

Biz, tarihi materyalizmin öğretisine sadık kalarak SBKP'nin ve SSCB'nin değerlendirilmesinde şu üç temel tarihi gerçekliği esas almaktayız.

— Sovyetler Birliğinde toplumsal ilerlemenin vardığı aşamanın tarihsel anlamı nedir?

— Lenin'in ülkesinin ve Partisinin dünya devrimci hareketi içindeki rolü nedir?

— Sovyetler Birliği uluslararası güç ilişkilerini ve insanlığın kaderini, hangi güçle ve ne yönde etkiliyor?

Bu sorulara cevap arayanların dayanacağı tek objektif zemin, Büyük Ekim Devriminin 60 yılıdır. Bu 60 yıl, sorularımıza gerçek ve pratik cevapları vermektedir.

SSCB'nin dünya devrimci güçleri üzerindeki belirleyici etkisini değerlendirmek için, bu ülkenin sosyalizmin ilk kurulduğu ülke olduğu gerçeğini sürekli akılda tutmak yetmez. Bu iktidarın kapitalizmin hastalıklarına son verdiğini, sınıfsal ve ulusal sömürüyü ortadan kaldırdığını, ırk ayırımını, ekonomik krizleri cehaleti ve işsizliği yokettiğini belirtmek de yetmez. Bütün bunların yanında ve bunlardan ayrı olarak, Sovyet iktidarının, 60 yılda sosyalizmin en gelişkin biçimini yarattığını, insan toplumlarının tarihsel evrimleşmesinin yüksek bir aşamasına vardığını ve bütün bunların, insanlık açısından nasıl önemli kazanımlar olduğu gerçeği üzerinde durmak gerekir.

SSCB'deki sosyalizm, bu gerçeklik, toplumsal yaşamın bütün birimlerinde ilerlemenin hızını görülmemiş ölçülerde artırdı. Sosyalist demokrasinin ve sosyalist üretim ilişkilerinin ulaştığı en yüksek aşamada, sosyalist ekonominin muazzam çabaları ve görkemli maddi ve teknik temel, sınıf çelişkilerinin ortadan kaldırılması, toplumda sosyal yapının kökünden değişmesi ve sürekli homojenliğin sağlanması, toplumun sosyal birliğinin geliştirilmesi ve işçi sınıfı öncülüğünde yeni bir halk toplu-

luğunun varedilmesi, sovyet kültürünün kazanımları ve sovyet halkının dünya halklarına gösterdiği emsalsiz dostluk, bu toplumun ve insanlığın neler kazandığını gösteren açık ve canlı kanıtlardır. Yeryüzünün en ücra köşelerinde bile bugün, SSCB'nin Leninci ulusal politikası —ki bu politika proletarya enternasyonalizmi fikirlerinin bir parçasıdır— ile yeryüzünün ulusal sorununu, ülkelerin bağımsızlığı ve eşitliği meselesini kökünden çözmüş olduğunu ve halkların ilerlemesinin yolunu açmış bulunduğunu bilmiyen kalmamıştır.

SSCB'nin yarattığı bu gerçek sosyalizm ve güçlü kazanımlar, bütün ülkelerin halklarına Marksizm-Leninizmin tek doğru yol olduğunu ve Büyük Ekim Devriminin 60 yıllık yaşamı ile bunun kanıtlandığını görüyorlar.

Büyük Ekim Devrimi'ni 1917 Rusyasının özel bir ürünü olarak görmek, bu devrimin uluslararası bir anlamı olmadığını düşünmek son derece yanlış olur.

Büyük Ekim Devrimi'nin 60 yılında Leninizmin genel bir dünya görüşü olduğu, yeni Sovyet Anayasasında somutlanmaktadır. Ekim Devrimi'ni coşkuyla kutlayan Sovyet halkı, yazılı hale getirdiği ve kesinleştirdiği yeni Anayasasıyla bilimsel komünizmin gelişmesine önemli bir katkıda bulunmuştur. Yeni Anayasa, sadece Lenin'in «Devlet ve Devrim» teorisini doğrulamakla kalmamış, aynı zamanda oluşturduğu yeni toplum düzeni ile gelişmenin geçerliliğini de isbatlamıştır.

SBKP'nin 25. Kongresi sovyet halkının komünizmi inşası yolunda rehberliğini yapıyor. Birbirine organik olarak bağlı olan görevler sovyet halkının önüne, komünizmin maddi ve teknik temellerinin yaratılması ve devamlı geliştirilmesi, komünist toplum ilişkilerinin düzenlenmesi ve komünist toplum insanının yaratılması olarak çıkmaktadır. Bu görevler doğrultusunda sovyet halkının giriştiği çabalar, elde ettiği ilerlemeler ve deneyler, Marksizm-Leninizm hazinesini daha da zenginleştiriyor.

Dünya devrimci hareketi içinde SBKP'nin rolüne gelince: Herkes bilir ki, komünistler «öncü parti» formülasyonlarına her zaman karşı çıkmışlardır.

Ve bu formülasyonlara karşı çıkanların başında sovyet komünistleri gelmektedir. Ama yine de hiç kimsenin tarihi gerçeklikleri örtmeye ve gizlemeye gücü yetmez. Uluslararası işçi sınıfı hareketinin tarihi Lenin'in partisinin etkin rolünü, dünya komünist hareketi içindeki eksen rolünü göstermektedir. Tarihin bu ilk sosyalist devriminin başarısı için bolşevikler açısından en önemli olan şey, Marksizme ve proletarya enternasyonalizmine sadakat olmuştur. Lenin'in önderliğindeki Rus Komünistlerinin Partisi, Ekim devrimiyle bunu kanıtladı. Birinci dünya savaşının barbar katliamı içinde halkı emperyalizme karşı seferber edebi-

len, proletaryanın bayrağını sosyal şovenizme karşı yüksekte tutabilen, proletaryanın uluslararası çıkarlarını doğru savunabilen bir parti, sadece böyle bir parti, kapitalist sömürüyü kaldırabilir, yeni sosyalist toplumun inşasını başarabilirdi.

Ekim Devrimi tüm dünya işçi sınıfının ve ezilen halkların devrimci kurtuluşlarının çıkış noktasını oluşturur. Rus işçi ve köylülerinin uyguladıkları sovyet iç ve dış politikasına, her zaman proletarya enternasyonalizmi ilkeleri egemen olmuştur. Bu sayede sovyet iktidarının gücü, etkinliği ve saygınlığı sürekli olarak yaygınlaşabildi. Ekim Devrimi'nin zaferi ve ülkede sosyalizmin başarılı inşasıyla, büyük anayurt savaşının kazanılmasıyla ve dünya sosyalist sistemini oluşturmasıyla dünyamızın yapısı temelinden değişti. SSCB'deki bu gelişmelerin baş mimarının SBKP olduğu kesindir. Bunu tekrarlıyoruz ve diyoruz ki, o parti sosyalizmin ve komünizmin öncüsüdür. Ve öyle kalacaktır. O Parti dünya devrimi için emsalsiz moral ve maddi destekler sağladı, büyük kurbanlar verdi, inanılmayacak çabalar gösterdi ve yolunda yürümeye devam ediyor.

Zaman zaman, artık Sovyetler Birliği ile enternasyonalist dayanışmaya gerek kalmadığını, çünkü emperyalizmin kuşatmasında her hangi bir sosyalist ülkenin bulunmadığını itade eden görüşlere rastlıyoruz. Elbetteki sosyalist sistemin doğuşu ve Varşova paktının gücü önemli bir gelişmeyi anlatır. Sosyalist dünya sisteminin ortaya çıkmasıyla uluslararası işçi sınıfı hareketi güçlenmiştir, yeni boyutlara ulaşmıştır. Ama unutmamak gerekir ki, iki sistem arasındaki mücadelede emperyalizm saldırılarını daha çok SSCB'ye yöneltilmektedir. Bu gün, NATO'nun ve özellikle ABD'nin, silahlarını, kaybettikleri askeri ve siyasi konumlarını geri almak amacıyla esas olarak Sovyetler Birliğine yönelttikleri gerçeği tartışma konusu bile yapılamaz. Silahsızlanma, barış ve ulusların güvenliği, stratejik silahların sınırlandırılması yolunda SSCB'nin yürüttüğü öncü çabalardan bugün maocuların dışında bir tek kimsenin kuşkusu kalmamıştır. Herkes, emperyalizmin ideolojik saldırılarını özellikle niçin SSCB'ye yönelttiğinin anlamını açıkça kavramak zorundadır.

Büyük Ekim Devrimi'nin başarısından 60 yıl sonra artık anti-sovyetizmin önemli bir tehlike oluşturmadığını düşünenler olabilir. Bu, yüzeysel bir değerlendirmedir.

Bu, çağımızın esas eğilimlerini, sınıflar mücadelesinin gittikçe keskinleştiğini ve emperyalizmin gittikçe saldırganlaştığını görmezlikten gelmektir. Emperyalizm geri çekilmeye zorlandığı için sosyalizme karşı, SSCB'ne karşı, devrimci güçlere karşı yoğun politik ve ideolojik saldırılara girişiyor ve bu sayede kaybettiği politik etkinlik alanlarını geri almayı amaçlıyor. Bu açıdan, 1969 toplantısının belgelerinin tesbitleri büyük önem taşımaktadır. «Dünyadaki genel sınıf mücadelesinin temeli

sosyalist dünya sisteminin oluşmasıdır. Sosyalizm düşmanları, sosyalist iktidarları yıkmayı, toplumların sosyalist dönüşümlerini engellemeyi ve kendi egemenliklerini kurma alışkanlıklarını terketmeyeceklerdir. Bu tür girişimlerin karşısında kesin savunma, işçi sınıfı ve komünist öncülerin önderliğindeki geniş halk yığınlarının ve onlara sahip çıkan sosyalist ülkelerin görevidir. Sosyalizmin savunulması, komünistlerin uluslararası görevidir.

Sovyetler Birliğinin insanlığın kaderi üzerindeki etkisine gelince:

Bazan orada burada «bloklar» gibi düşünce ve mantık malzemesine rastlarız. Bu kavramın kullanıldığı her yerde, iki anlamının olduğunu unutmamak gerekir. Emperyalizmin militarizmi karşısında sosyalizmin silahlı olması gerekir. Varşova anlaşması sayesinde, temel gücünü Sovyetler Birliğinin oluşturduğu bu güç sayesinde Avrupa barışının korunması mümkün olmaktadır. Sosyalizmin, barış planlarını güvence altına alacak güçlere ihtiyacı vardır ve «blok»lardan biri olan Varşova anlaşması budur. İnsanlık soğuk savaş yıllarından dünyayı bugünlere getiren ve gerginliği önemli ölçüde azaltan SSCB'nin politik gücüne minnettardır. Sınıf bilinci olan işçiler artık Pekin'in «süper güçler» sözlerini de kabul etmiyorlar. Bugün Sovyetler Birliğinin, barış ve sosyalizm düşmanlarını dize getirecek bir güce sahip olması insanlığın şansıdır. Karşı devrimci güçlerin karşısına dikilen bu muazzam güç, dünyanın tüm devrimci güçlerinin talihidir. Dünya barışsever ve devrimci güçlerinin çağımızdaki biricik cesaret kaynağı, Sovyetler Birliğinin barış stratejisi ve nükleer savaşı önlemeye yeten gücüdür.

Ülkelerin ve halkların komünist geleceğe güvenle yürümelerinin ön şartı, SBKP ile olan kardeşlik bağları ve Sovyet halkı ile olan enternasyonalist dayanışmalarıdır. Bu ilke her devrimci ve enternasyonalist için kesin ölçüttür. Bu, Ekim Devriminden beri böyledir ve gelecekte de böyle olacaktır.

(Bu yazı *Einheit* Dergisinin 1977/10-11 sayısından çevrilmiştir.)

TÜSTAV

İKİ DEĞİŞİK HAYAT TARZI

— SOSYALİST VE BURJUVA HAYAT TARZLARININ KIYASLANMASI —

KIYASLADIĞIMIZ ŞEYLER NEDİR?

Bazen kıyaslanması zor olan şeyler, değişik açılardan yorumlanır. Örneğin «Amerikan» ve «Sovyet» hayat tarzları gibi E. Montegü'nün «Amerikan Hayat Tarzı» adlı kitabında (ve buna benzer birçok kitaplar-
da) Amerikalıların en çok sevdikleri yemeklerden, içkilerden, sigaralar-
dan, çocukların cinsel eğitiminden, cumhurbaşkanlarının demokratlığından bahsediliyor... Hayat tarzı ve bunun ifade ettiği anlamı maddi ve kısmen de manevi nimetlerin tüketimine göre belirlenir, fakat bu belirlenişte insanların çalışması ve hayat koşulları hesaba katılmaz. **Bizce hayat tarzı üstüne tam bir fikir edilebilmek için insanın belli başlı tüm hayat tarzı üstüne tam bir fikir edinebilmek için insanın belli başlı tüm ailevi durumuna, gençlik günlerine, ihtiyarlıktaki durumuna, hastalandığı zamanki durumuna, çalışma, okuma ve dinlenme koşullarına bakmak gerekir...** Hayat tarzının maddi düzeye bağlı olduğunu reddetmiyoruz. Maddi olanaklarla hayat tarzının bir birine sıkıca bağlı olduğunu biliyoruz. Marksizmin kurucuları bu konuda şöyle diyorlardı:

«Kimse bir şey yapamaz, eğer bunu aynı zamanda her hangi bir iltiyacını karşılamak için yapmazsa».

«Sosyalist ekonominin amacı, tam refaha kavuşma ve toplumun tüm üyelerine etraflıca, serbestçe gelişme olanağını sağlamaktır.» (V.I. Lenin. Bütün Eserleri, Cilt 6, Sayfa 232).

Maddi refah arttıkça (Sovyet insanların gerçek gelirleri 15 yılda bir iki misline çıkıyor) bizler için «geçinme» sorununun yanısıra «yaşama» sorunu daha büyük bir önem kazanır. Sosyalizmin geliştiği toplumda, V.I. Lenin tarafından formüle edilen kanun, yani «ihtiyaçları yükseltme» kanunu faal olarak uygulanır, Sovyet egemenliğinin kuruluşundan bu yana geçen 60 yıl içinde birikegelen maddi değerler ve manevi kazanımlar bugün daha tam olarak kendini gösteriyor.

Peki; Sovyet hayat tarzının ekonomik temelleri ve bazı karakteristik çizgileri nedir? Burjuva ve sosyalist yaşam tarzları arasında kıyasladığımız şeyler nelerdir?

HAYATIN VE ÖZGÜRLÜĞÜN ŞARTI

«Hayat tarzı» kavramı insanın tüm faaliyet alanlarını, en başta iş alanını kapsar. İnsana yaşama olanağını ve özgürlüğünü sağlayan bir-cik şey emektir.

Fakat emeğin karakteri ve çalışma koşulları toplumun düzenine bağlıdır. 1917 Sosyalist Devrimi'nden ve yeni egemenliğin, yani Sovyet egemenliğinin kurulmasından sonra V.İ. Lenin konuya ilişkin olarak şunları yazmıştı: «**Yüzyıllarca başkasının yararına çalışan, istismarcıların yararına köle olarak çalışan insana, ilk defa olarak kendi yararına çalışma ve ayrıca modern tekniğin ve kültürün tüm başarılarına dayanan iş görme olanağı açılıyor.**» (V.İ. Lenin. Bütün Eserleri Cilt 35, Sayfa 196).

1930 yılında Sovyet ülkesinde işsizlik kaldırılmıştı. **Bütün insanlara iş sağlanması, Sovyet hayat tarzının karakteristik özelliği oldu. Ülkede «gereksiz» insanlar yoktur.**

Anayasada garanti edilen çalışma hakkı, aynı zamanda iş yerini de garanti eder. Çünkü, işlerin devlet çapında planlandığı koşullarda iş gücü ihtiyaçları bugün olduğu gibi ve gelecekte de işçi kaynaklarına bağlanabilir. Orneğin, yeni işletmeler öncelikle, toplumsal üretim alanına ek işçilerin celbedileceği yerlerde kuruluyor.

Şimdi çalışabilenlerin yüzde 90'dan fazlası, ya halk ekonomisinde çalışıyor, ya da işten ayrılmadan okuyor. Yasa gereğince, okulların tüm mezunlarına iş sağlanıyor.

Gelecekte işçi kaynakları sadece doğal artış sayesinde tamamlanacak. Ülkede plânlama sisteminden başka iş sağlama sorunlarıyla uğraşan bir **sistem** de meydana getirilmiş bulunuyor. Tüm 15 birlik cumhuriyetinde işçi kaynaklarından yararlanma sorunlarıyla uğraşan devlet komiteleri, illerde, eyalet ve kentlerde, işçi gücünün hesaba katılması ve plânlı şekilde dağıtılması sorunlarıyla uğraşan şubeler vardır.

Başka bir kıyaslama yapalım: «İş istemek için kalkan eller ormanı, daha gür, eller ise daha zayıf oluyor». Bu sözler 19. yüzyılda yazılmıştı. (K. Marks ve F. Engels. Bütün Eserleri. Cilt 6, Sayfa 458). Birçok ülkele-
rin anayasalarında çalışma hakkı yazılmış olsa da bu sözler özellikle bugün önemini korumaya devam etmektedir.

Bir Fransa'da iş veren yayın organı olan «Anterpriz» bu hususta şunları yazıyor: «Anayasada her Fransız'a çalışma hakkı formal olarak sağlanmış bulunuyor. Toplum ise bu hakkı, gün geçtikçe daha fena uyguluyor». Amerikalı işçilerden Michael Lowell «Novoye Vremya» adlı

Sovyet dergisine gönderdiği mektupta şunları yazıyor: «Ülkenizde herkesin çalışma hakkının garanti edildiğini okudum. Amerika'da ise iş bulduğunuz takdirde çalışma hakkınız garanti edilir, iş bulamadığınız takdirde işsiz kalma hakkınız garanti altındadır.»

Uluslararası Emek Örgütü'nün bildirdiğine göre, gelişmiş ülkelerde 18 milyon 500 bin ilâ 20 milyon kadar işsiz var, kapitalist ülkelerde ve gelişmekte olan devletlerde toplam olarak **320 milyon kişi** işsizdir.

Resmî istatistiklerde kısmen işsiz olanlar hesaba katılmıyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerde ise bunların sayısı on milyonu bulmuştur.

KAYBEDİLEN ZAMAN

Amerikan bilim adamları, Şikago'da Psikoloji Uzmanları Derneği'nin yıllık konferansında şu noktaya işaret etmişlerdi: «İnsan, işi olmazsa insan olamaz. Fakat bazan işi olduğu hallerde bile kendini insan sayamaz.»

Amerikan gazetecilerinden Stads Torkel «İş» adlı kitabında «pazartesi den cumartesiye kadar süren ölüm»den söz ediyor. Bu kitabın 130 kahramanından biri, «Ford Motor Company» korporasyonunda çalışan işçi Fill Stollings şöyle diyor: «Onlar, bizden çok makineyi düşünür... Onları ilgilendiren şey sadece konveyörün durmamasıdır... Bence bu insafsızlıktır. İş, idam kararı değil, iş olmalıdır.» Amerikan Kongresi İkinci Komisyon Başkanı Senatör Erward Kennedy bu konuda şunları söylemişti: «İşletme ve fabrikalarımızda, sayısı oldukça fazla olan işçiler arasında hoşnutsuzluk durmadan artıyor.»

Sovyet insanları, hayat tarzlarını karakterize eden vasıflar arasından iş zamanını çıkartmıyorlar... Çünkü onlar için çalışmak, yalnız geçim kaynağı değil, çoğu halde manevi prestij ve hoşnutluk kaynağıdır.

Elbetteki işin, hayatın öteki saatlerinden farklılıkları vardır. Fakat, örneğin SSCB Bakanlar Kurulu Emek ve Sosyal Sorunlar Komitesi Başkanı Vladimir Barbin'in belirttiğine göre, üretimde konfor, sağlanabilen bir gerçektir. «Herkesin işini kolaylaştırmak ve işi çekici kılmak için, üretimde konforu sağlamaya çalışırız. Bu sayede iş, insanın en önemli hayat ihtiyacı oluyor, insana sevinç veriyor».

Son 20 yıl içinde SSCB'de makinalaştırılıp otomatikleştirilen işletmelerin sayısı üç kat artmıştır, konveyör ve otomatik tezgâh sayısı 2,7 misli artmıştır. 1976-1980 yıllarında 20 bin yeni tip makine, donatım, cihaz, alet ve makinalaştırma aracı oluşturulacaktır.

Sağlık bilimiyle uğraşan ünlü Sovyet uzmanlarından SSCB Bilimler Akademisi İş Sağlığı ve Meslek Hastalıkları Enstitüsü Müdürü Nikolay İzmerov'a göre, «bilimsel teknik ilerlemenin zararlı sonuçları önlenbilir».

Bu bilim adamı, SSCB'de meslek hastalıkları düzeyinin daha şimdiden dünyada en düşük olması olgusuna dayanarak bu sonuca varıyor.

Tabii, konforu sağlama işi yüksek harcamaları gerektirir. Örneğin: Geçen beş yıllık dönemde yalnız üretim ve yaşama koşullarının iyileştirilmesine, iş güvenliği, emeği koruma işlerine 11 milyar 500 milyon ruble harcanmıştı, yani önceki beş yıllık dönemdekinden yüzde 40 daha fazla para harcanmıştı. Yeni teknik araçlar için harcanan para bu tutara giriyor.

Kapitalist ülkelerde üretim alanında, özellikle şimdiki ekonomik bunalım koşullarında, tekeller, emeği koruma işlerine ayrılan ödenekleri durmadan kesiyorlar. Amerikada dakikada 18-20 insan iş başında yaralanır, günde 55 kişi ölür, 8 bin 500 kişi sakat kalır. Ülkede durum değişmezse, bugün ücretli iş alanında çalışmaya başlayan yüz gencin sadece dörtte biri iş kazalarından kurtulabilecektir.

KENDİ YARARINA ÇALIŞAN KİMDİR VE NE KADAR ÇALIŞIR?

İş, şu veya bu hayat tarzının esas zenginlik kaynağıdır.

Toplumsal mülkiyet, Sovyet hayat tarzının ekonomik temelidir, toplumsal mülkiyet üretimin amacını kökünden değiştiriyor ve halka tam refahi sağlama olanağını veriyor. «Her şey insan için», sosyalizmin parolası ve objektif kanunudur.

Devletin milli gelirinin 4/5 kadarı refahi arttırma işine harcanıyor. Geçen beş yıllık dönemde, (1971-1975'te) bu amaçlara 1 trilyon 600 milyar ruble harcanmıştı (bu tutara mesken, sosyal ve kültür kurumlarının inşaatına harcanan para da giriyor). 10. beş yıllık plân döneminde bu tutar üçte bir kadar artacak.

Milli gelirin artmasının yanısıra halkın gelirleri de artıyor (bu arada iş ücreti, toplumsal sosyal fonlardan halka ayrılan yardım parası tutarı da artıyor). Yalnız 9. beş yıllık plân döneminde, 75 milyon işçi ve memurun iş ücreti artmıştı. 40 milyon insanın gelirleri artırılmış ve emekli aylığına, yardım parasına ve burslara zam yapılmıştır.

Yeni beş yıllık plân döneminde 31 milyon emekçinin iş ücreti ortalama yüzde 18 dolayında artacak. Devletin bu işe ayırdığı ödenekler yilda yedi milyar rubleyi aşacak.

İş ücreti, halkın tüm gelirlerinin üçte iki kadarını oluşturmaktadır.

1976 yılında işçi ve memurların ortalama aylık iş ücreti 151 rubleyle çıkmıştı (1970 yılında 122 ruble, 1965 yılında ise 95,5 rubleyi buluyordu). Bu, beş yıllık plân döneminin sonlarına doğru ayda 170 rubleyi bulacak.

İş Ücretinin Gerçek Değeri Somut Koşullara Bağlıdır

Amerikan gazetecilerinden George Morris bu hususta şunları yazıyor: «Rakamlara bakılırsa, Amerika'da işçinin, sözüm ona «ortalama» iş ücreti Sovyet işçisininkinden fazla sayılabilir. Fakat orta halli bir Amerikan ailesi satın alabileceğinden iki buçuk misli az şey satın alıyor, yani malların satın alınmasına, gelirinin sadece yüzde 40'ını harcayabiliyor. Gelirin geri kalan yüzde 60'ı eşya dışındaki şeylere; vergi, sosyal sigorta fonuna, tedavi, eğitim, ev kirası vb. harcanıyor.

Orta halli bir Amerikalı, tüm vergilerini ödemek için yılın üçte birini yani dört ay çalışmak zorundadır. «Tax Foundation» Araştırma Orgütü'nün bildirdiğine göre, ev kirası, elektrik, doğal gaz ve telefon ücretlerini ödemek için sekiz saatlik iş gününde bir buçuk saat, yemek için bir saatten fazla, ulaşım araçlarından yararlanmak için 40 dakika, tıp harcamalarını karşılamak için yarım saat kadar çalışmak gerekir. Tüm bunlar ve öteki kaçınılmaz giderler, özellikle çocukları okutmak için yapılan giderler toplanırsa, Amerikalı'ya ihtiyaçlarını karşılamak ve ihtiyarlığının güvenliği için gereken parayı biriktirmek için sayılı dakikalar kalır.

«Observer»ın yazdığına göre İngiltere'de vergi ve kesintilerin genel tutarı, bir ailenin tüm gelirlerinin yüzde 45'ini buluyor.

SSCB'de vergiler, aile gelirlerinin ortalama yüzde altısını aşmaz. Toplumsal fonlar sayesinde Sovyet ailesinin eşya satın almak için yaptığı giderler dışındaki harcamaları, gelirinin sadece yüzde 20'sini bulur.

Böylece **Sovyet ailesi, malların satın alınmasına ve servis hizmetlerine gelirlerinin yüzde 80'ini harcayabiliyor.** Ustelik fiyat düzeyi değişmediğinden iş ücretine zam yapıldığı için büyük kazanç elde ediyor.

HAYAT STANDARDININ ARTMASI İÇİN ÇALIŞMA

Amerikan işçisi hayat düzeyinin yükselmesi için daima çalışmak zorundadır. Fiyatlar, hele bu son yıllarda son derece yükselmiştir. İtalya'da yalnız 1975 yılında yüzde 17, İngiltere'de yüzde 25 fiyat artışı olmuştur.

SSCB'de Fiyatlar 20 Yıl İçinde Hiç Değişmedi

«İzvestiya» adlı Sovyet gazetesi, birkaç yıl Moskova'da muhabir olarak çalışan Amerikalı gazetecilerden Joseph Nort'un dikkate değer bir röportajını yayınlamıştı. Nort şunları yazıyordu: «SSCB ve Amerikan halkının hayatı her zaman ve her alanda kıyaslanabilir. Fakat ben sadece birkaç olaya işaret etmek isterim. İlkönce ekmeği ele alalım. Çünkü her şey ekmekten başlar. Hatırladığıma göre Moskova'da 1,5 kilogramlık bir ekmeğe, hem de dünyada en üstün kaliteli ekmeğe için 16 ko-

pik öderdik. Sovyet insanları ise bu ekmek için çoktan beri 16 kopik öderler. 1972'de New-York'tan ayrıldığı zaman yarım kiloluk bir ekmek için 32 sent öderdik. Bu ekmeğin içine neler karıştırıldığını yalnız Allah bilir. Şimdi bu ekmek için 65 sent, yani 50 kopik ödüyoruz.

«Şunu hatırlatmak gerek ki: SSCB'de ürün kıtlığı olduğu 1972 ve 1975 yıllarından sonra bile sanayi malları şöyle dursun ne et, ne süt, ne de başka çeşit yiyecek maddeleri pahalalanmamıştı. 1975'te fiyat endeksi, 1970 yılına oranla 0,4 düşmüştür. Batıda ise aynı süre içinde yiyecek fiyatları 2,4 misli yükselmişti.

«Fakat insanın karnını sadece ekmek doyurmaz. ABD'den ayrıldıktan önce «New Times» gazetesi için 10 sent öderdik, şimdi 20 sent ödüyoruz. «New York Post» gazetesi içinse 15 sent yerine 25 sent ödüyoruz. Moskova'daki gazete satış yerlerinden biri hatırıma geldi. Orada «Pravda», «İzvestiya» ve «Trud» gazetelerinin her sayısı için ikişer üçer kopik ödüyordum.

«Ya kitaplar? Orta büyüklükte ciltli bir kitabın fiyatı Amerika'da 12 ilâ 20 dolara mal olur. Belki Sovyet okurları buna inanmazlar.

«1972 yılında normal bir dairenin doğal gazla ısıtılması için ayda 54 dolar ödüyorduk, şimdi 118 dolar ödüyoruz.

«Benzin üç yıl içinde iki misli pahalılaştı. Metro ücreti 1972 yılında 35 sentti, şimdi yarım dolardır. 1935 yılından bu yana, mükemmel metrolarından yararlanmak için beş kopik ödeyen Moskovalılar, bunu acaba anlayabilirler mi?..»

Bu durum ileride de devam ederse, «U.S. News and World Raport» dergisinin belirttiğine göre, 1980 yılına doğru Amerikalılar şimdi 51 sentte alabildikleri şeyleri bir dolara satın alabilecekler.

EŞİT OLANAKLAR NASIL GARANTİ EDİLİR?

Tanınmış Amerikan ekonomistlerinden profesör Hans Apel şunları yazmıştı: «Amerikan işçisi ya da memuru, Sovyet emekçilerine, devlet tarafından ek olanaklar olarak sağlanan şeyler için para verir. Bu arada gerçek mesken masraflarının üçte ikisi, toplumsal ihtiyaçlara ayrılan ödenekler, parasız tıp yardımı, daha mükemmel olan ve öğrencilere burs sağlayan eğitim sistemi gibi, Sovyet insanının farklardan sağladıkları vardır».

Söz konusu toplumsal tüketim fonları ekonomik potansiyelin artmasıyla gittikçe artan milli gelirin bir kısmıdır. 1940 yılında bu fonlar 4 milyar 600 milyon ruble iken 1960 yılında 27 milyar 300 milyon, 1975'te 90 milyar, 1976'da 96 milyar rubleye ulaşmıştır. Milli gelirin hemen hemen her dört rubleden bir rublesi bu fona ayrılmıştı). 4 kişilik bir aileye bu fondan yardım parası, emekli aylığı, burs, ücretli izin, çeşitli yardım

ve parasız servisler şeklinde ayrılan ödenekler yılda ortalama 1700 rubleyi buluyor. **İş ücreti şeklinde elde edilen bu ödenekler aile gelirlerini bir buçuk misli kadar artırıyor.**

Bu fonlar neye lâzımdır?

Sovyet ekonomistleri şu hükme varmışlar: Çeşitli nüfus grupları arasında, yiyecek tüketimindeki fark derecesi 1 olarak kabul edilirse, yiyecek dışı mal ve örneğin elbise, mobilya ve saire tüketimindeki fark 2,5, ücretli servis tüketimindeki fark 5 olmaktadır. Bundan şu soruna varılabilir; eğitim, tıp yardımı ve öteki servisler paralı olsaydı, bu nimetlerden yararlanan gruplar arasındaki fark daha büyük olurdu. Bu durumda toplum üyelerinin öğrenim görme, ihtisası artırma, sağlığı koruma, modern dairelerden yararlanma ve başka çeşit toplumsal ihtiyaçlarını karşılama olanakları eşit olmayacaktı.

PARASIZ EĞİTİM KAÇA MAL OLUR?

Bu fonlar sayesinde genel orta öğrenimle ilgili sorun da çözülüyor. SSCB'de eğitimin parasız olması ve herkesin okuyabilmesi, eğitim hakkının tam olarak uygulanması imkânını veriyor. Devlet on yıl içinde bir öğrenciyi okutmak için 1500 ruble, özel orta okulda bir teknisyeni yetiştirmek için 2500, yüksek okulda mühendis yetiştirmek için 5 bin ruble harcar. Orta ve yüksek öğrenim almak için 6500 ruble harcamak gerekir, oysa Sovyet insanları eğitim için para ödemezler.

SSCB İstatistik Müdürlüğü 1976 yılı sonuçlarının bilançosunu yaparken, 1975 yılında 8 yıllık orta okulu bitiren gençlerin yüzde 97'den fazlasının çeşitli orta okullarda okuduğunu bildirmişti. Bundan 10-11 yıl önce birinci sınıfta okumaya başlayan gençlerin yüzde 90 kadarının 1977 yılında tam orta öğrenim görüp bağımsız hayata başlamaları bekleniyor. Son on yıl içinde toplam olarak 35 milyon kadar genç, yani Sovyet egemenliğinin tüm önceki yıllarındakinden fazla genç, orta öğrenim görmüştür. 16 milyon kişi yüksek ya da orta özel okulları bitirmiş, 50 milyon kadar kişi teknik sanat okullarında ya da doğrudan doğruya işletmelerde çeşitli meslekler öğrenmiştir.

Orta okulu (özel veya genel orta okulları) bitiren işçi sayısı 1939 yılından bu yana 30 kattan fazla artmıştır. Plânlama organlarının hesaplarına göre, **1990 yılında SSCB'de tüm işçiler orta öğrenim gördükten ya da teknik sanat okullarını bitirdikten sonra çalışmaya başlayacaklar.**

En zengin kapitalist devlet olan Amerika'da bile, Harvard Üniversitesi Komisyonu'nun verilerine göre, az gelirlili aileler (ki tüm çocukların yüzde 60 kadarı bu ailelerin evlatlarıdır), eğitim ücreti çok yüksek oldu-

ğundan çocuklarının yalnız yüzde 30'unu orta okullarda ve yüzde beşini yüksek okullarda okutabilirler. 1975 yılında Amerikan kolejinde bir yıl içinde bir çocuğu okutmak için ortalama 4050 dolar ödemek gerekiyordu. 18 yaşındaki bir çocuğu okutmak için 35 bin dolar ödemek gerekir. «U.S. News and World Raport» dergisinin verilerine göre, Amerika'da 9 milyon kadar kişi okuma yazma bilmiyor.

Yüksek gelirli aileler hariç, gerçekte tüm aileler kolejlerde çocuklarını okutmak için pek çok para ödemek zorunda kaldıklarından mâlî zorluk çekerler. Bunun içindir ki, «New York Times» gazetesinin bildirdiğine göre, yüksek okullara girmek isteyenlerin sayısı azalıyor. «First National Bank of New York» gazetesinin yaptığı tahlil, eğitim ücretinin ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için ödenmesi gereken giderlerin artması yüksek öğrenim görmek isteyenlerin sayısının azaldığı tahminini doğrulamıştır. İlk hesaplardan anlaşıldığına göre, kreş çağına varan çocukları olan ailelerin, çocuklarını ileride üniversitede okutmaları için daha şimdiden yılda 1231 dolar ayırmaları, çocuklarını özel kolejlerde okutmak isteyenlerinse yılda 2072 dolar ayırmaları gerekir.

BİRİKTİRİLEN TÜM PARA TEDAVİYE HARCANIYOR

Sovyet insanları acil tıp yardımı gerektiği zaman telefonla doktor çağırırlar, tıp yardımı için ne kadar para vermek gerektiğini hiç düşünmezler. Yalnız uzmanlar, bir defalık tıbbî yardımın devlete ortalama on rubleye mal olduğunu, özel tıp ekiplerinin gösterdiği tıbbî yardımın 20 küsür rubleye mal olduğunu bilirler.

Sosyalist devlet bugün, 4 kişilik bir ailenin sağlığını korumak için yılda 180 rubleden fazla para harcar. (1976 yılında sağlığı koruma ve kültür fizik işlerine 11 milyar 500 milyon ruble ayrılmıştı).

Sağlığı koruma sistemi devletin elindedir. Tıp yardımı yarasızdır. Tıp kurumları ülkenin dört köşesinde, hatta zor erişilir dağlık bölgelerde ve tayga ormanlarının bulunduğu kuzey bölgelerinde bile açılmış bulunuyor. Sovyet yurttaşlarının sağlığını 862 bin doktor yani tüm dünya doktorlarının üçte birinden fazlası koruyor (260 kişiye bir doktor düşüyor. İngiltere'de her on bin insana 16, Amerika'da 20, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde ise 22 doktor düşer). Sovyet hastahanelerinde on bin nüfusa düşen yatak adedi, Amerika'dakinden bir buçuk misli fazladır.

Tanınmış Amerikan tıp uzmanlarından John Giger bu hususta şunları söylemişti: «Yoksulun hastalanma şansı ne kadar fazla ise, hastanın yoksul olma şansı o kadar fazladır.» Milyonlarca Amerikan emekçisi tıp yardım idurmadan pahalandığından doktorlara başvuramıyor. ABD Halkı 1975 yılında tıp yardımı için 100 milyar dolardan fazla para ödemiştir. Hasta, gördüğü tıp yardımı için on dolar verir, doktoru evine ça-

ğirdığı takdirde 15 dolar verir, normal kan tahlili 10 dolara, hastanede bir günlük tedavi 100 dolara, basit bir ameliyat en az bin dolara mal olur.

Eski Amerikan cumhurbaşkanı Gerald Ford Kongre'de konuşurken şu itirafta bulunmuştu: «Amerika'da eğer bir kimse hastalanırsa, ailesi, tedavi için, bütün ömrünce toplamış olduğu parayı harcamak zorunda kalacaktır.»

Sovyet yurttaşları ise tıp yardımından parasız faydalanırlar, üstelik geçici bir zaman için hastalandıkları durumlarda bunlara maddi yardım bile yapılır, bu yardım tutarı, dünya ölçülerinin en yükseğidir. Bu yardım çoğu zaman iş ücretinin yüzde yüzünü bulur. Amerikanın 50 ilinden sadece beşinde hastalara, hamile ve çocuk doğuran kadınlara az bir para yardımı yapılmaktadır.

SSCB'de her yıl emekçilerin dinlenmesine toplumsal fonlardan para ayrılır, Sovyet emekçileri sağlık yurtlarında ya parasız, ya da dinlenme masraflarının bir kısmını ödiyerek dinlenip tedavi görürler. Tüm bu kolaylıklar da Sovyet toplumunda insanın sağlığını korumak olanağını verir. Ayrıca insanın kazandığı ücret tutarına hiç bakılmaz.

Sovyet sağlık yurtlarında tedavi görüp dinlenen insan sayısı durmadan artıyor. Örneğin 1976 yılında sağlık yurtlarında, dinlenme evi, pansiyon ve turistik merkezlerde 48 milyon kişi tedavi görüp dinlenmişti. Bunların çoğu parasız, bazıları da dinlenme ve tedavi masraflarının yalnız yüzde 30'unu ödiyerek dinlenmişlerdi.

Ortalama ömrün uzaması, halkın sağlık durumunu gösteren objektif faktörlerdendir. **Sovyet egemenliği yıllarında insanların ortalama ömrü iki mislinden fazla uzamış ve 70 yaşını aşmıştır.**

Henüz Çalışmaya Başlamayan ve Artık Çalışacak Güçte Olmayanlar İçin

Toplumun çalışmayan üyelerinin, özellikle çocuk, sakat ve ihtiyarların ihtiyaçlarına da toplumsal tüketim fonlarından para ayrılır. Şimdi bu fonlardan ayrılan ödeneklerin üçte ikisi, yaşları küçük ya da bir hayli ilerlemiş olan insanların ihtiyaçlarına harcanır.

SSCB çocuk bekliyen anaları nasıl koruyor? Hamile kadınlara ve doğum yapan kadınlara izin verilir. (112 günlük izin). Ağır doğum hallerinde, 126 günlük izin sağlanır. Üstelik kadının çalışma süresine bakılmadan iş ücreti tam olarak ödenir.

Her çocuğun ihtiyaçlarına doğmazdan önce ve doğduktan sonraki ilk yıl içinde, toplumsal fonlardan 500 rubleden fazla ayrılır.

Çocuk bahçelerine ve kreşlere 12 milyon çocuk devam eder. Bundan başka yazın tarla işleri zamanında, kollektif ve devlet çiftliklerinde

açılan çocuk kurumlarına beş milyon çocuk devam eder. Çocuk yuvasında bir çocuğun ihtiyaçlarına yılda 400 ruble kadar para harcanır. Bu tutarın yüzde 80'den fazlasını devlet öder, geri kalan kısmını çocukların ana ve babaları (ayda ortalama en çok on ruble) öderler.

Bugün toplumsal tüketim fonları, 47 milyon emeklinin, malûlün ve çalışanı olmayan ailelerin biricik geçim kaynağıdır. Sosyal yardım işlerinin durmadan iyileştirilmesi sonucunda son 20 yıl içinde emekli aylığına ayrılan ödenekler 9 misli artmıştır. 1976 yılında bu amaçlara 26 milyar ruble (yani savunmaya ayrılan paradan bir buçuk misli fazla para) ayrılmıştı.

SSCB'de kadınlara 55 yaşında, erkeklere 60 yaşında emekli aylığı sağlanmaya başlanır. Amerika'da ise erkek ve kadınlar ancak 65 yaşında, Norveç'te 70 yaşında emekliye ayrılabilirler.

Yine Hans Apel'in bildirdiğine göre, Amerikalı emeklilerden 7-8 yaş daha genç ve çalışma kabiliyetleri daha yüksek olan Sovyet emeklileri, istedikleri zaman çalışabilirler ve emekli aylığından yoksun olmazlar. Amerika'da emekli aylığı, iş ücretinin en çok dörtte birini bulur. Amerikan emeklisi çalışırsa, kazandığı paranın büyük bir kısmı emekli aylığından kesilir. Hele yaşları bir hayli ilerlemiş Amerikalıların durumu çok kötüdür. Amerika'da emeklilerin sayısı 22 milyonu aşiyor.

İNSANIN OTURDUĞU YER

Hayat tarzını yalnız insanın kazandığı ve harcadığı para değil, oturduğu yer de belirler.

SSCB'de yeni dairelerin sayısı eski dairelerinkinden fazladır. Yalnız 1966-1975 yıllarında Sovyet yurttaşlarına 22 milyon 500 bin daire verilmişti, 110 milyon kişi, yani tüm nüfusun yarısı kadarı konut koşullarını iyileştirmiştir. 10. beş yıllık plân döneminde daha 10-11 milyon aile, yeni apartman dairelerine taşınacak. SSCB'de günde ortalama altı binden fazla daire kurulur. **Daha büyük ve konforlu olan daireye taşınmak, nispeten az kazançlı aileler için bile yüklü bir iş değildir.**

SSCB'de, 1920 yıllarından beri aynı düzeyde kalan ev kirası, bir ailenin genel gelirlerinin ortalama yüzde üçünü geçmesi. Ev kirası tutarı, ev yapımına harcanan masraflar şöyle dursun hatta evlerin bakılması için gerekli masrafları bile amorti edemez. Bunun için devlet, her metre kareye yılda dört ruble ayırır. Bu para da toplumsal tüketim fonlarından ayrılır.

Yeni ve daha konforlu dairelerin kurulmasına tabii daha çok para ayırmak gerekiyor. Hans Apel yaptığı anketin sonuçlarına dayanarak şunları söylemişti; «ankete katılan Sovyet insanların yüzde 34'ü ko-

nut koşullarının çok iyi olduğunu, yüzde 37'si iyi, yüzde 16'sı memnun edici ve yalnız yüzde üçünden azı fena olduğunu belirttiler.»

Amerikan turistlerinden Jane Benedict ve Peter Holleyn'in dikkate değer sözlerini hatırlatalım: «Boş yerlerde yeni evlerin nasıl inşa edildiğini gördük... İnanılmayacak derecede düşük olan ev kirası şöyle dursun, tüm konforları olan bu evlere binlerce New-Yorklu seve seve taşınırdı. Bugün ülkenizde pek çok ev kuruluyor, insanların bu evlerde rahat rahat yaşayabilmeleri için her şey yapıyor.»

Sovyet kentlerini, meselâ bazı batı kentleriyle kıyaslama arzusu gayet olağan bir şeydir.

F. Engels daha yüz yılı aşkın süre önce, konut bunalımı, sefalet, gayri sıhhi şartlar, cinayetle gibi kent hayatının çizgilerinden bahsetmişti (K. Marks ve F. Engels, toplu Eserler, Cilt 2, Sayfa 264). Tüm bu çizgiler ve daha başkaları bugün batıda kendini iyice hissettiriyor.

İngiltere'nin kentlerinde 2-3 milyon ev insanların artık yaşayacağı durumda değil, evsiz barksızların sayısı artıyor. «Times» gazetesinin yazdığına göre, yalnız Londra'da sekiz bin kadar «skvoter», yani boş evlere izinsiz olarak taşınan insan vardır.

Sermaye dünyasında bunalım keskinleştiği zaman ev inşaatının hızı yavaşlar. 1973 yılından 1975 yılına kadar Amerika'da ev inşaatı tempoları yüzde 34,3, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yüzde 25 yavaşlamıştı. Bu arada ev kirası durmadan yükseliyor. 1974-75 yıllarında başlıca kapitalist ülkelerde ev kirası yüzde 33 artmıştı.

Amerika'nın en büyük kentlerinden New-York, Detroit, San-Francisco, Washington ve birçok daha başka şehirler, iflas etmek üzere, bu kentlerden yüz binlerce insan başka yerlere taşınıyor. Paris'i yılda 40 binden fazla kişi terk ediyor.

Çevrenin tehlikeli derecede kirlenmesi, kentlerin mahvına sebep oluyor. Amerikan sanayii işletmeleri atmosfere yılda 30 milyon ton küükürlü bileşim, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde 4 milyon ton kadar bileşim atıyorlar. Hatta nispeten temiz sayılan İsveç'te bile sanayi işletmeleri havaya 400 bin tondan fazla küükürt dioksidi, 200 bin tondan fazla toz, 2 bin 500 ton kurşun bileşimi salıyorlar...

Bir gün Joseph Nort bu hususta şunları söylemişti: «Dünyada kentlerin temizliğiyle ilgili bir şampiyona düzenlenmiş olsaydı, bence SSCB bu yarışta birinciliği kazanırdı». Üretim güçlerinin plânlı şekilde yerleştirilmesi, çevrenin korunmasına büyük para ayrılması (1976-1980 yıllarında bu işe 11 milyar ruble ayrılıyor) SSCB'ye çevre kirlenmesi felâketinden kurtulma olanağını veriyor.

Çevrenin temiz tutulması, tabiatın korunması, sosyalist hayat tarzını belirleyen faktörlerden biri oldu.

BOŞ VAKİT NİÇİN GEREKLİDİR?

İnsanın boş vaktini nasıl geçirdiği konusu da, hayat tarzını belirleyen faktörlerden biridir. Bu, bir yandan toplumun başarısı, öte yandan problemi sayılır. Neden başarısı sayılır? SSCB'de iş haftası 40 saate yaklaşıyor (Amerika'da 40,6, Fransa'da 44, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde 42,7 saati buluyor). Bugün SSCB'de bir insanın boş vakti haftada 50 saati bulmaktadır.

Boş vaktin uzaması öte yandan bir problem olmaktadır. İş, yalnız pek çok insanın boş vaktinin uzamasında değil (yani bu akşam ne yapması, izinini nasıl geçirmesi gerektiğinde değil). Milyonlarca insan boş vaktinde bilgilerini zenginleştiriyor (büyükler için açılan okullarda, ihtisası yükseltme kurslarında okuyorlar, 258 milyon Sovyet yurttaşından 90 milyonu okuyor) kitap okuyor, film, tiyatro temsilleri, konser seyrediyor, sporla uğraşiyor, yani kişiliğin gelişmesinde ve manevi dünyasının zenginleşmesinde önemli rol oynayan işlerle uğraşiyor.

13 sosyalist ve kapitalist ülkenin kentlerinde yaşayanların boş vakti nasıl geçirdikleri incelenmiş. Sovyet yurttaşlarının kitap okumaya günde ortalama 31 dakika, Amerika'da ise altı dakikadan az harcadıkları öğrenilmişti. Fransız dairelerinin dörtte birinde bir kitap bile yok. Fransızların üçte biri yıllarca hiç bir şey okumuyor. Bu sorunla uğraşan Fransız araştırmacılarından Eskarpi bu hususta şunu belirtmişti: Batı Avrupa'da, pek çok kitap çıkaran ülkelerde (ayda hiç olmazsa birer kitap okuyan insanlar) her zaman kitap okuyanlar tüm okurların yüzde 3'ünü ancak buluyor. Sovyet sosyoloji uzmanları ise, okurlar kategorisine, ayda en az iki kitap okuyanları dahil ederler. Halkın yüzde 75,3'ü muntazaman kitap okur, yüzde 72,3'ü dergi, yüzde 89,5 gazete okur. Kitap okuma işi SSCB'de halkın maddi durumuna bağlı değildir. Ülkede 1 milyar 600 milyon kitabı olan 132 bin kütüphane vardır. Okuma bilenlerin tümü kütüphanelerden yararlanır.

Evlerde kitaplık sayısı da hızla artıyor. Kentlerde yaşayan ailelerin yüzde 84'ünün kendi kitaplığı var. Köyde yaşayan ailelerin hemen hemen beşte birinin kitaplığında yüzden fazla kitap vardır.

Kitapseverlerin hepsine istedikleri miktarda kitap sağlamak için pek çok kitap çıkarmak gerekir. Ülkede pek çok kitap çıkarılıyorsa da yine yetmiyor. SSCB'de 230 yayınevi kitap çıkarır. 50 yıl içinde 43 milyar 200 milyon nüsha kitap çıkarılmıştır. 522 Fransız yazarının, 325 Amerikan, 316 İngiliz, 132 İtalyan, 500 Asyalı, Afrikalı ve Latin Amerikalı yazarın kitapları Rus diline çevrilmiştir.

Haber verme araçlarına gelince; Merkez Sovyet Televizyonu'nun 16 kanaldan, günde yayınladığı programların genel süresi 55, Merkez Radyo'nun 9 kanaldan yayınladığı programların süresi 155 saati bulu-

yor. Cumhuriyet ve yerel televizyon merkezlerinin yayınladıkları programların (bu arada Moskova'dan naklettikleri programların) genel süresi günde 2400, radyo programlarının süresi bin küsür saati bulur.

1976 yılında 9 bin gazetenin bir günlük tirajı 163 milyon, 7 bin dergininki 187 milyondan fazla olmuştur. Gazete ve dergiler, genel olarak aboneler arasında dağılır. Çünkü insanlar gazete ve dergilere abone olmayı tercih ederler.

Fransız gazetecilerinden Jan-Pol Lyejua bu hususta şunları yazıyor: «Basında yabancıların hayatı üstüne pek çok yazı çıkıyor. Doğrusu buna insan hayran olur. Televizyon her ay çeşitli ülkelerden röportajlar gösteriyor. Her pazar günü televizyonun birinci kanalında «yabancı konukların gözüyle SSCB» konulu program gösterilir. Gazetecilerde «Mond», «Guardian», ya da «New-York Times» gazeteleri satılmaz, oysa oradan «Za Rubejom» adlı gazeteyi satın almak mümkündür, ya da bu gazete abone olunabilir. Bu gazetede yabancı ülkelerin, bu arada Amerika, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti ve İngiltere basınında çıkan yazıların özetleri ya da tam metinleri basılıyor».

Hele Sovyet gazetelerinden «Pravda» (11 milyon), «Komsomolskaya Pravda» (10 milyon), dergilerden «Komünist», «Partiyenaya Jizn» çok yüksek tirajlarla çıkıyor. Bu insanların SSCB Komünist Partisi'nin politikasına, ve adı geçen yayınlarda çıkan yazı ve haberlere güvenlerini gösterir.

Geçenlerde Amerika'nın Birleşmiş Milletler'deki eski temsilcisi Ç. Yost bu hususta şunları söylemişti: «Amerikan gazetelerinin çoğunun pek az gerçek haber yayınlaması, insanı hayrete düşürür. Fakat Amerikalılar için bu yeni bir şey değildir. Geçenlerde açılan bir anket, Amerikalıların çoğunun gazete ve dergilerde basılan, radyo ve televizyonda yayınlanan haberlerin doğruluğuna inanmadıklarını göstermiştir».

KİŞİNİN TOPLUMLAŞTIRILMASI

Sovyet hayatını bilmiyenler, Sovyet insanların büyük siyasi faaliyetine şaşakalırlar. Yüksek ve yerel yönetim organları seçimlerine bin seçmenden 999'u katılır (Amerika'da ise son cumhurbaşkanı seçimlerine seçmenlerin yarısından az fazlası katılmıştı).

Amerikan «International Harold Tribune» gazetesinin bildirdiğine göre, geçenlerde açılan anket, Amerikalıların kongreye ve başka çeşit hükümet organlarına, tekellere güven derecesinin son on yıl içinde çok azaldığını göstermiştir. Ankete katılanların yalnız yüzde 20'si, icra organlarına güvendiklerini yüzde 16'sı büyük tekellere güvendiklerini söylemiştir. Ankete katılanların yalnız yüzde 9'u kongreye inanıyor.

Gelişmiş demokratik sistem; yani işletme ,kollektif çiftlik, kent ve tüm ülkeyi yönetme işinde karar alma hakkı, SSCB'de kişinin toplumsallaşmasına yardım ediyor. Sovyet insanı her devlet kademesinde fikrini belirtebilir, bu arada ekonomik plânlarda düzeltmeler yapabilir, her hangi bir kasabada yeni bir okul kurmayı önerebilir, ya da yönetimin temelsiz bir kararını protesto edebilir. Sovyet insanı toplumun hayatına kayıtsız kalmaz.

Sverdlovsk kentindeki işletmelerin 20 dairesinde açılan anket, ankete katılanların yüzde 66,2'sinin, üretimle ilgili ilke sorunlarını görüşen işçi toplantılarına her zaman aktif olarak katıldıklarını göstermiştir. Üstelik bunların yarısı toplantılarda, hiç olmazsa yılda bir kez, düşüncesini söyler, beşte biri 3-5 kez konuşur.

Fransız sosyoloji uzmanlarından J. Dümazedye'nin belirttiğine göre, Fransız işçileriyle memurlarının çoğu, firmalarının sorunlarıyla hiç ilgilenmezler. Fransız işçilerinin yüzde 90 kadarı, iş günü sonunda iş elbiselerini çıkardıktan sonra çalıştıkları yeri düşüncelerinden tamamen silerler...

Sovyet insanları 2 milyon 200 binden fazla insanın seçildiği idare meclisleri ve toplumsal örgütlerden sendika, kooperatif birliği, gençlik, spor örgütleri, kültür, teknik ve bilim dernekleri, sanatçı birlikleri yoluyla devletin yönetimine katılırlar. Son yıllarda bu örgüt ve birliklerin etkisi ve otoritesi bir hayli artmış, üyeleri çoğalmıştır. Yalnız 1972 yılı Mart ayından bu yana sendikalarda birleşen işçi ve memur sayısı 98 milyondan 110 milyona çıkmıştır. Komsomol örgütü üyelerinin sayısı (bu örgüt ülkenin en büyük gençlik örgütlerindedir) 1970 yılının Mayıs ayından bu yana 27 milyon kişiden 35 milyona çıktı.

Yeni toplumsal birlikler kurulup gelişiyor. Örneğin son zamanlarda çevreyi koruma derneği, yabancı ülkelerin halklarıyla dostluk bağları kuran bir sıra yeni dernek kurulmuştur. Genel Rusya Tarih ve Kültür Eserlerini Koruma Derneği, saflarında on milyon insanı birleştiriyor. Bu dernek devlet organlarıyla birlikte («Veto» hakkından yararlanarak) kent ve tarihi eserleri olan yerlerde inşaat ve imar işleriyle ilgili tüm projeleri görüşüyor.

Devlet ve toplum işlerinin yönetim'ne toplam olarak 50 milyondan fazla Sovyet yurttaşı, yani aktif faaliyetlerde bulunanların yarısı katılır.

«Her insan çalıştığı işletme ve müessesenin işlerine, devletin işlerine faal olarak katılmak ister. Her insan yarınina güvenmek, çocuklarına düzenli gelecek sağlamak ister. Bu sosyal ihtiyaçları karşılamak için gereken koşullarımız vardır. Bu, sosyalizmin son derece büyük bir başarısıdır». (L.I. Brejnev. Çağdaş Aşamada SSCB Komünist Partisi'nin Eko-

MANEVİ SAĞLIK VE MANEVİ GERİLİK

Bu yazıda kişiye özgü bazı özellikler, emeğe bir sanat gibi yaşama, sosyal faaliyet, bilgi, kültür hevesi, yoğun manevi hayat sürme hevesi gibi özellikler söz konusu oldu. Bundan başka Sovyet insanlarına özgü başka vasıflar da var. Kollektivizm, girişkenlik, disipline uyma, kanunları sayma, toplumsal iyimserlik gibi vasıflar da Sovyet insanına özgüdür. Amerikan gazetecilerinden Maykl Davidou, «Devirden Devire Seyahat» gibi sembolik bir başlık altında çıkan yazısında şunları belirtmiştir: «SSCB’de, ne kadar büyük olursa olsun, üstün bilim ve sanayi başarılarından çok, kişilerin psikolojisindeki değişiklikler insanı hayran eder. Sovyet insanların hayatında 50 küsur yıldan fazladır, «ben» değil «biz» sözü söylenir. Böyle bir hayat tarzı, insanların en üstün karakterini gösterir. Hayatın asıl bu tarafına en büyük değeri veriyoruz».

Yalnız Sovyet insanlarını iyi tanımayanlar ya da hayatlarını ters göstermek isteyenler bunların «eşitleştirilmiş bir kitle» olduğunu söyleyebilirler. Sovyet insanlarını karakterize eden en doğru söz «görüş birliği» sözüdür. Bu söz Sovyet insanların barış azmini, savaştan nefret ettiklerini, komünizm ideallerine bağlı olduklarını açıkça ifade eder.

Görüş birliği kişinin çok yönlü gelişmesini ortadan kaldırmaz. Sovyet toplumunun amacı, kişinin her bakımdan geliştirilmesidir. Joseph Nort son yazılarından birinde şu noktaya işaret etmişti: «Kişiye gerçekten de gelişme olanağını, tüm ihtiyaçlarını karşılama olanağını sağlayan, sosyalizmdir. Birçok okulları ve kurumları gezdim, öğretmen, yazar, öğrenci ve çocuklarla konuştum. Ülkenizde insana, yani yurttışa ne kadar yüksek değer verildiğini biliyorum. Bence bu, sadece sosyalizmin sağlayabildiği en önemli ayırt edici şeydir. Özel okullarınızda çocukların doğal yeteneklerinin büyük bir özenle geliştirildiğini gördüm. SSCB’de ister matematik veya sanat, ister fizik veya şiir söz konusu olsun tüm hayat alanlarında kişi mükemmelleştirilir. Bu herhangi bir seçkin sınıfa ait değildir. Söz konusu olan, gerçekte tüm insanları kültüre kavuşturmaktadır.

«Hepsi» sözünü söylediğim zaman, sosyalist toplumu ayırt eden kolektivizmi düşünürüm. Bence bu, Sovyet insanların hayatında en önemli şeydir. Onlar tecrit olunmanın ne demek olduğunu hiç bilmezler.

«Amerikalı sosyoloji uzmanlarının «kimsesizler kitle» gibi kitapları yazmaları rastgele bir şey değildir. Çünkü ülkemiz Amerika’da milyonlarca insan uşak gibi yaşıyor. Hele işsizlerin sayısı bir hayli arttığında bu kendini çok iyi gösterir».

Gellap enstitüsü tarafından açılan anketin sonuçlarından anlaşıl-
dığına göre, Amerikalıların yüzde 66'sı ülkelerinde manevi gerileme sü-
reci cereyan ettiğini söylemişler. Böyle bir anketin açıldığını 1965 yı-
lında, ankete katılanların yüzde 52'si bu düşüncesini belirtmişti.

Amerikalılar, cinayetleri ve kanunsuz hareketleri en ciddi problemler-
lerden biri sayıyorlar. Polisin bildirdiğine göre 1975 yılında New-Yorkta
1640 kişi, Detroit'te 594, Şikago'da 818, Boston'da 1119 kişi öldürülmüş-
tü. Amerika'da dakikada 21 cinayet işleniyor. 1975 yılında bir önceki
yıla göre olaylar yüzde 18 artmıştır.

Amerikan öğrencilerinin ana ve babalarının yüzde 59'u, öğrenciler
arasında yayılan narkotik tiryakiliğini pek ciddi bir problem sayıyor.
Gençler arasında alkolikler bir hayli çoğalmıştır, öğrencilerin anne ve
babalarının yüzde 55'i bu durumdan endişelenmektedir.

James Bolduin şunları yazıyor: «Amerikan hayat tarzı, insanları
daha sevinçli hayata kavuşturma çabalarında da, insanları daha iyi
yapma girişimlerinde de iflas etti».

Sosyalist hayat tarzı durmadan geliyor, mükemmelleşiyor, sağ-
lamlaşıyor, kuvvet topluyor, ve hayat koşullarını sağlama, çağımız in-
sanının manevi dünyasını oluşturma işinde kapitalizme üstün geldiğini
daha şimdiden gösteriyor. Sosyalist hayat tarzı, başka anlamlar, başka
manevi değerler yaratıyor. İnsanların çağı para peşinde koşmaz, kül-
tür bakımından zenginleşmek, profesyonel ustalığı arttırmak, ve toplumsal
faaliyet yürütmek isterler.

Bu genç kuşakta kendini çok iyi gösteriyor. Leningard'lı sos-
yoloji uzmanlarının «mutluluk için neler lazım?» sorusuna gençlerin yal-
nız yüzde 29,5'i para gerektiğini, geri kalanları, ilginç iş, insanların say-
gısı gerektiğini söylemişler. Moskova'lı sosyoloji uzmanlarının verileri-
ne göre, gençlerin yüzde 43,4'ü işletme, müessese ve tüm kentin işleri-
ni yönetmeye faal olarak katılıyorlar.

«Dünyada Yurttaşları En Çok Kitap Okuyan Ülke»

SSCB'de bulunan yabancı muhabirler, röportajlarını işte bu başlık
altında yayınlıyorlar. Çeşitli milletlerden insanların evlenme olayları hız-
la artıyor. Bu da SSCBde yaşayan birçok halkların dostluğunu gösteren
faktörlerdendir. Toplumun sıhhatini gösteren bir nokta daha var: Bir
gün gazeteciler Moskova Valisi Vladimir Promislova (sırası gelmişken
şunu söylemek gerek ki, Moskova, SSCB'nin nüfusu 7 milyon 700 bini
bulan en büyük kentidir) 24 saatte ne kadar cinayet işlendiğini sormuş-